

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY DOMARADZ

OPRACOWANIE: mgr inż. Agata Bukała
mgr inż. Małgorzata Słupczyńska

Rok opracowania: grudzień 2025 r.

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP	1
1.1 Przedmiot, cel, zakres merytoryczny prognozy	1
1.2 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	1
2. CHARAKTERYSTYKA I STAN POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ICH WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ	2
2.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	2
2.2 Rzeźba terenu i warunki geologiczno-gruntowe	3
2.3 Klimat lokalny	4
2.4 Surowce mineralne	4
2.5 Warunki wodne	4
2.5.1 Zasoby i stan wód podziemnych (m.in. ujęcia wód podziemnych, GZWP, JCWPd, jakość wód podziemnych).....	4
2.5.2 Zasoby i stan wód powierzchniowych (w tym m.in. sieć hydrograficzna, JCWP, jakość wód powierzchniowych, gospodarka wodno-ściekowa)	6
2.5.3 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	7
2.5.4 Zagrożenie suszą	8
2.6 Gleby	9
2.7 Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy	10
2.8 Zasoby przyrodnicze	12
2.8.1 Szata roślinna i świat zwierzęcy	12
2.8.2 Lasy	14
2.8.3 Obszary i obiekty objęte ochroną przyrody	16
2.8.4 Sieć ogólnopolska korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000.....	18
2.9. Krajobraz	19
2.9.1. Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego.....	20
2.10 Stan powietrza atmosferycznego	27
2.11 Klimat akustyczny	28
2.12. Dziedzictwo kulturowe	33
3. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU	35
3.1 Cel opracowania projektu planu ogólnego	35
3.2 Ustalenia projektu planu ogólnego	36
3.3 Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami	40
3.4 Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	42
3.5 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	43
3.6. Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	44
3.7. Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	44
3.8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	44
3.8.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi.....	47
3.8.2. Oddziaływanie na wody	47
3.8.3 Oddziaływanie na powietrze	47
3.8.4. Oddziaływanie na klimat.....	48

3.8.5 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz obszary chronione, w tym Natura 2000	48
3.8.6. Oddziaływanie na krajobraz.....	48
3.7 Oddziaływanie na klimat akustyczny	48
3.8.8 Oddziaływanie na ludzi	49
3.8.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne	49
3.8.10 Oddziaływanie na zabytki	49
3.8.11. Oddziaływanie na dobra materialne.....	49
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	50
5. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH ORAZ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	50
6. ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	50
7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA	51
8. STRESZCZENIE	51
9. WYKAZ RYSUNKÓW.....	54
10. WYKAZ TABEL.....	54
11. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:	54
OŚWIADCZENIE	55

1. WSTĘP

1.1 Przedmiot, cel, zakres merytoryczny prognozy

Przepisy art. 46 pkt. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 roku *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1112) zobowiązują organ opracowujący projekt Planu Ogólnego Gminy Domaradz do przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w ramach, której sporządza się prognozę oddziaływania na środowisko. Wymagania dotyczące zakresu merytorycznego prognozy określone zostały w art. 51 ust. 2 ww. ustawy. Zakres i stopień szczegółowości prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Brzozowie.

Wymagania wynikające z artykułu 51 ust. 1 i ust. 2 przywołanej wyżej ustawy o ocenach oddziaływania na środowisko zostały uwzględnione w prognozie, w stopniu, na jaki pozwala stan współczesnej wiedzy oraz zawartość, szczegółowość i etap przyjęcia przedmiotowego dokumentu planistycznego.

Do sporządzenia planu ogólnego przystąpiono na mocy uchwały Nr III.18.2024 Rady Gminy Domaradz z dnia 24 czerwca 2024 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzania Planu Ogólnego*. Projekt planu ogólnego, który jest przedmiotem opracowania niniejszej Prognozy obejmuje teren całej gminy Domaradz w jej granicach administracyjnych.

Plan ogólny gminy sporządzany jest w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, zm.), zwanej dalej „u.p.z.p.”, z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań i określa przede wszystkim strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne, a dodatkowo także obszary uzupełnienia zabudowy.

Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych w relacji z uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

1.2 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

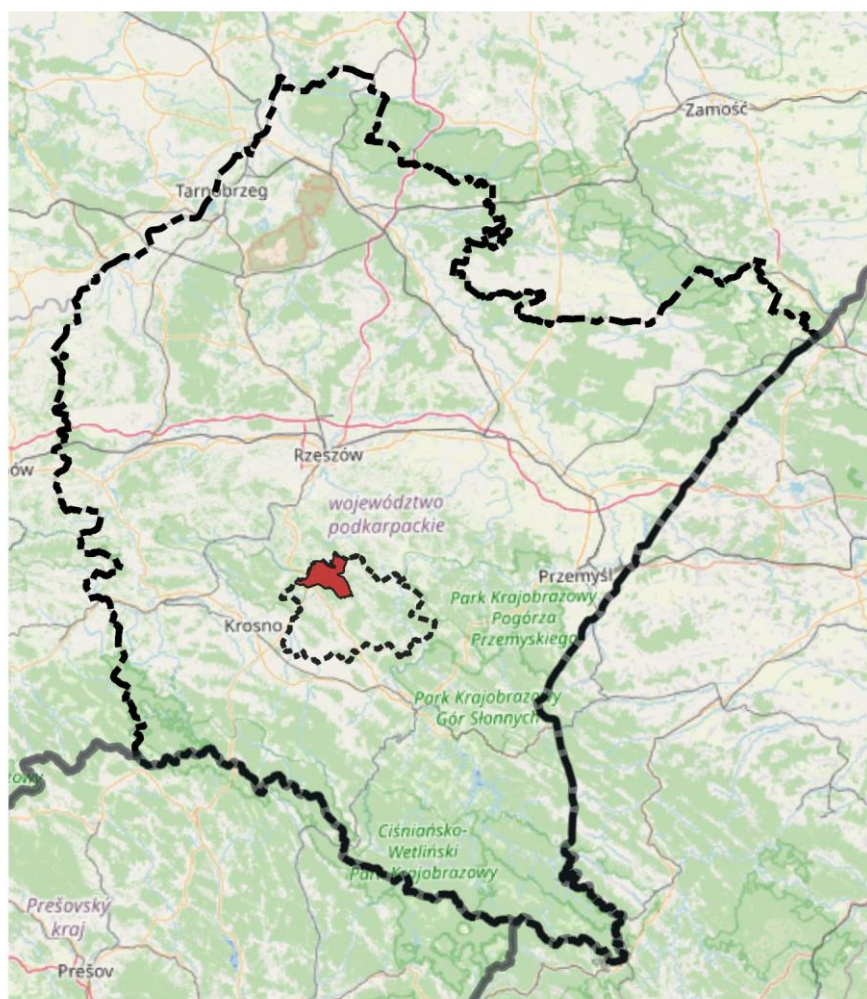
Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, analiz jakościowych wykorzystujących dostępne wskaźniki stanu środowiska, opracowania dotyczące środowiska przyrodniczego, dane GIS oraz dokumenty planistyczne odnoszące się terenu gminy Domaradz i szerszego kontekstu przestrzennego. W Prognozie dokonano rozpoznania istniejącego stanu środowiska, przedstawiono wyniki analizy, oraz ocenę potencjalnych zagrożeń dla środowiska i przewidywanych jego zmian, wynikających z ustaleń zawartych w projekcie planu ogólnego dla obszaru gminy Domaradz. Zaproponowano rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ ustaleń projektu planu na środowisko. Określono także możliwości podniesienia kondycji i sprawności funkcjonowania systemów przyrodniczych.

2. CHARAKTERYSTYKA I STAN POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ICH WZAJEMNYCH POWIĄZAŃ

2.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Gmina Domaradz położona jest w powiecie brzozowskim i jest jedną z mniejszych pod względem powierzchni gmin Województwa Podkarpackiego. Graniczy z gminami: Niebylec w powiecie strzyżowskim, Błażową w powiecie rzeszowskim oraz Nozdrzec, Brzozów, Jasienica Rosielna w powiecie brzozowskim. Gmina tworzona jest przez 3 sołectwa: Domaradz (siedziba gminy), Golcowa i Barycz (Rysunek 1). Jest to gmina wiejska, o charakterze rolniczo-leśnym, zróżnicowana pod względem krajobrazowym.

Rysunek 1. Położenie gminy Domaradz na tle powiatu oraz gminy graniczące

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Domaradz zajmuje powierzchnię 5651 ha, z czego grunty rolne stanowią ok. 72 %, a lasy ok. 22 % powierzchni gminy. Dominującymi funkcjami są rolniczo-leśna i mieszkaniowa, natomiast brak jest przemysłu. Z zabudową mieszkaniową związane są podstawowe usługi takie jak: handel, zdrowie, oświata, rzemiosło, usługi sakralne i usługi komunalne. Gmina posiada dobre połączenie komunikacyjne z sąsiednimi miastami oraz z miastem wojewódzkim, głównie poprzez

drogę krajową DK 19 relacji Kuźnica (przejście graniczne z Białorusią) – Lublin - Rzeszów – Barwinek (przejście graniczne ze Słowacją) oraz dwie drogi wojewódzkie: w części północnej i zachodniej droga wojewódzka DW 884 R Przemyśl – Domaradz a w części południowej niewielki odcinek DW 886 relacji Domaradz – Zabłotce k. Sanoka Nr 886 R Domaradz - Sanok.

Według danych GUS z 2024 r. gminę zamieszkiwało 5789 osób. W ostatnim okresie generalnie odnotowany jest spadek liczby mieszkańców, co uwarunkowane jest odpływem mieszkańców terenów wiejskich do dużych aglomeracji oraz dużych i średnich miast, oraz obszarów wiejskich położonych w bezpośrednim sąsiedztwie tych miast. Są to obszary, które oferują m.in. większy dostęp do rynku pracy i usług i korzystniejsze warunki do rozwoju budownictwa. Powyższy proces generuje przez to mniejszą gęstość zaludnienia, która wg danych GUS z 2023 r. wynosiła 102,5 osób na 1 km².

Każda z trzech miejscowości gminy ma wykształcone tzw. centrum usługowe, gdzie zlokalizowane są sklepy i budynki użyteczności publicznej. Zabudowa w sposób zwarty koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (typ ulicówki), a w oddaleniu drogi głównej ma charakter bardziej rozproszony. Plany miejscowe obejmują jedynie 0,5% obszaru gminy.

Prawną ochroną przyrody objęte zostało 8,7 % powierzchni gminy (GUS-BDL). W granicach gminy Domaradz utworzone zostały Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, wyznaczono Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu, oraz Obszar Natura 2000 PLH180030 Wisłok Środkowy z Dopływami i powołano 4 pomniki przyrody (Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, wg stanu na dzień 20.05.2025 r.). Wyznaczono również 2 krajobrazy priorytetowe.

2.2 Rzeźba terenu i warunki geologiczno-gruntowe

Gmina Domaradz w całości położona jest w makroregionie (513.6) Pogórza Środowobeskidzkiego i mezoregionie (513.64) Pogórza Dynowskiego (Regiony fizyczno-geograficzne Polski, J. Solon i inni, 2018). Układ rzeźby oraz kierunki dolin rzecznych i mniejszych cieków nawiązują do przebiegu głównych struktur geologicznych. W zachodniej części gminy, w okolicy Domaradza, teren na charakter równinny, ukształtowany przez rzekę Stobnicę i jej dopływy. Szerokość doliny osiąga w tym miejscu ok. 1,5 km i ma przebieg NW-SE. Mniejsze cieki posiadają V-kształtne doliny wcięte. Charakteryzują się one dużym spadkiem oraz wąskimi i niewyrównanymi dnami. Występują także doliny płaskodenne (skrzynkowe) o wąskich dnach, powstałych na skutek akumulacji lub erozji rzecznej i akumulacji. Stanowią one formę przejściową między górnymi wciętymi odcinkami dolin a ich dolnymi fragmentami, posiadającymi wyraźne stopnie tarasowe.

Rzeźba terenu gminy podobnie jak budowa geologiczna jest zróżnicowana. W budowie geologicznej obszaru gminy biorą udział utwory stanowiące brzeżną część Karpat Zewnętrznych. Są to silnie zaburzone warstwy fliszowe, wzajemnie przewarstwione piaskowcowo-łupkowe, jednostki skolskiej przechodzącej w śląską i podśląską. Pasma wzgórz o przebiegu północny – zachód --- południowy wschód i rzędnych średnio ponad 400 m npm (kulminacje osiągają wysokość 470 - 490 m npm.) poprzedzielane są dolinami rzek o tym samym kierunku. Rzędne dna dolin występują w przedziale 250 - 300 m npm. Deniwelacje w rejonie gminy przekraczają 200 m.

Najwyższe wzniesienia występują na terenie Golcowej i wahają się na poziomie 455 – 478 m npm (Magierów), w Baryczy na poziomie 480 - 487 m. n.p.m. (Podlas), a w Domaradzu najwyższe wzniesienia sięgają 405 m npm. (góra Hyb). Cały obszar gminy, wyłączając mały skrawek zachodni położony jest w okolicy poziomicy 300 m npm.

2.3 Klimat lokalny

Według podziału Polski na regiony klimatyczne, opracowanego przez W. Okołowicza Region Karpacki, jego wschodnia część, charakteryzuje się cechami klimatu kontynentalnego: dużymi dobowymi amplitudami temperatury powietrza, późną i krótką wiosną, długim latem oraz długą i mroźną zimą. Teren gminy Domaradz leży w zasięgu klimatu Pogórza Karpackiego, w piętrze umiarkowanie ciepłym. Średnie roczne temperatury mieszczą się na ogół w granicach 7-8°C. Klimat charakteryzuje się dużą ilością opadów – ponad 750 mm rocznie. Najwięcej opadów przypada na okres od czerwca do sierpnia. Natomiast najmniejsze opady zostają odnotowane w miesiącach zimowych: styczeń, luty, marzec.

Charakterystycznym zjawiskiem pogodowym są odwilże i związane z nimi szybkie topnienie śniegu, a także gwałtowne opady atmosferyczne wpływające na wzrost poziomu wód gruntowych i powierzchniowych. Wody opadowe i roztopowe infiltrują w głąb podłoża lub spływają po powierzchni zgodnie z głównym kierunkiem nachylenia terenu. Poziom wód gruntowych zależny jest od zwierciadła w podłożu geologicznym.

Na terenach górskich i podgórskich obserwujemy negatywne cechy wynikające z warunków bioklimatycznych: spadek temperatury wraz ze wzrostem wysokości (występowanie tzw. inwersji termicznych), w dolinach i kotlinach dłuższe i częstsze zaleganie mgieł, zwłaszcza w okresie jesienno-zimowym oraz pojawiające się zjawiska wiatrów fenowych.

2.4 Surowce mineralne

Gmina Domaradz jest mało zasobna w złoża surowców mineralnych. Na terenie gminy nie stwierdzono występowania kopalin o znaczeniu strategicznym z grupy skał krzemionkowych zwięzłych (piaskowców) i luźnych (kruszywa naturalne), surowców bitumicznych i węglanowych., udokumentowanych złóż surowców ilastych, czy obszarów perspektywicznych innych kopalin. Kruszywa naturalne w niewielkiej ilości występują w dolinach rzek.

Tereny górnicze i obszary górnicze na terenie gminy nie występują, podobnie jak kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji.

Na terenie gminy nie ma udokumentowanych lub potencjalnych złóż surowców mineralnych. W przeszłości, na bazie glin deluwialnych działały niewielkie cegielnie produkujące cegłę (Barycz i Domaradz). Cegielnie zlikwidowano, ale gdyby były takie potrzeby, potencjalne możliwości uruchomienia niewielkiej produkcji istnieją. Łupki dla celów drogownictwa można eksploatować w rejonie Ropy, przysiółka Golcowej. W rejonie wschodni łupków bitumicznych w Ropie występuje nie zbadane źródło noszące ślady ropy.

2.5 Warunki wodne

2.5.1 Zasoby i stan wód podziemnych (m.in. ujęcia wód podziemnych, GZWP, JCWPd, jakość wód podziemnych)

Na terenie gminy nie występują główne ani lokalne zbiorniki wód podziemnych. W latach 90. ubiegłego wieku, w ramach prowadzonych badań, została przygotowana dokumentacja hydrogeologiczna 1 wyznaczająca Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) 432 Dolina rzeki Wisłok, obejmujący swoim zasięgiem obszar m.in. doliny Stobnicy. Ze względu na niespełnienie przez zbiornik wymogów kryteriów bilansowości, dokumentacja ta nie została zatwierdzona. Zbiornik nie jest wykazywany w krajowym bilansie zasobów i nie ma zatwierdzonych stref ochronnych. W obrębie

wód podziemnych można wydzielić trzy poziomy wodonośne odpowiadające wiekowi skał, w których zalegają, tj. poziom: czwartorzędowy, trzeciorzędowy i kredowy. Stanowią one podstawę zaopatrzenia ludności w wodę.

Poziom czwartorzędowy związany jest z plejstoceniowymi i holoceniowymi osadami akumulacji rzek: Stobnicy i jej dopływów. Zbudowany z osadów piaszczysto-żwirowych z otoczkami, lokalnie zaglinionych, w których występują wody porowe. Zwierciadło ma charakter swobodny i stabilizuje się na głębokości 2-5 m pod powierzchnią terenu. Miąższość warstwy wodonośnej nie przekracza zwykle kilku metrów. Wody tego poziomu zasilane są głównie z bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych, a także z bocznych dopływów z utworów fliszowych oraz z okresowej infiltracji wód powierzchniowych. Potencjalna wydajność pojedynczych studni, kopanych lub wierconych, będących podstawowym sposobem zaopatrzenia ludności w wodę, waha się od 2 do 5 m³/h (Krawczyk, 1998).

Trzeciorzędowe piętro wodonośne występuje głównie w północnej i wschodniej części gminy w ukształtowanym fliszu karpackim, w warstwach krośnieńskich serii skolskiej. Natomiast poziom kredowy związany jest z jednostką podśląską, której wąski pas fliszu występuje w południowo-zachodniej części gminy. Piętra te tworzą dość specyficzny, z punktu widzenia hydrogeologicznego, zespół warstw wodonośnych, zbudowany głównie z piaskowców i łupków poddanych siłom tektonicznym, które spowodowały brak ciągłości poziomów wodonośnych. Liczne spękania poszczególnych ogniw tworzą jeden wspólny poziom wodonośny wód szczelinowo-porowych lub szczelinowych. Wg dostępnych badań przepuszczalność piaskowców sięga do głębokości ok. 40 m, przy czym najsilniej przepuszczalną strefą, wynoszącą 1,4x10⁻⁶ m/sek., jest strefa przypowierzchniowa o miąższości 15-20 m. (Chowaniec i in., 1983). Zasilanie tego poziomu odbywa się z bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach spękanych piaskowców, a także przez pokrywę zwietrzelinową.

Obszar gminy Domaradz leży w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): 152 (kod GW2000152) i 154 (kod GW2000154). Ich stan ilościowy oraz chemiczny został określony jako dobry. Wody podziemne występujące w gminie nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej. Przeznaczone są do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia przez ludzi oraz do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (dot. obszarów chronionych w gminie: Natury 2000, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu).

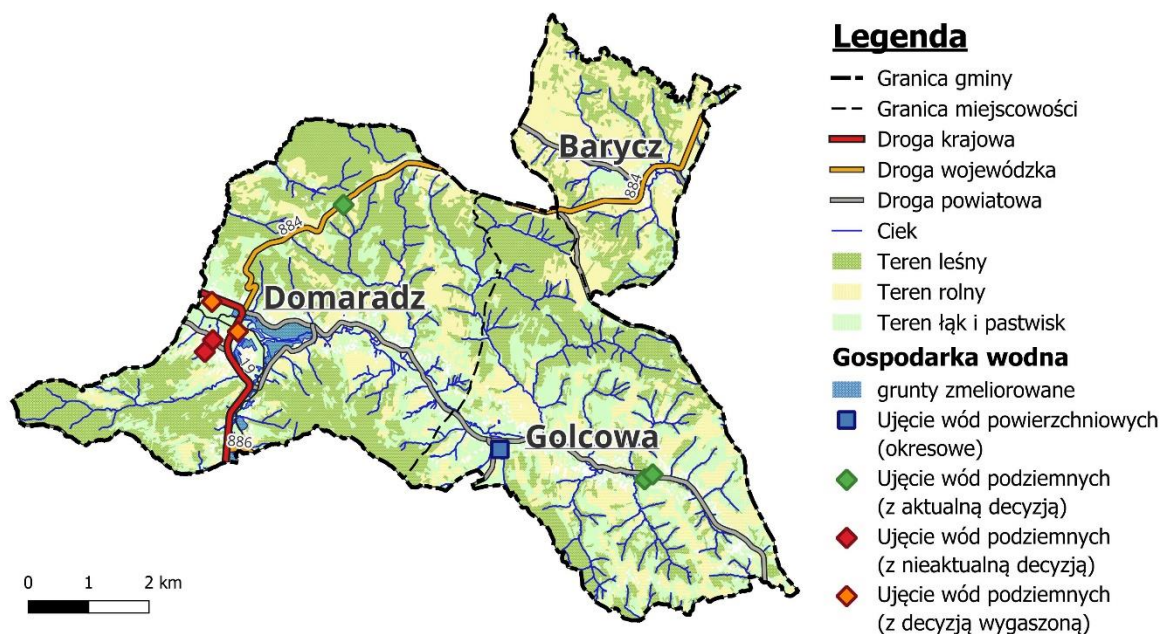
Według danych przekazanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie, na terenie gminy Domaradz funkcjonują trzy ujęcia wód podziemnych (jedno w Domaradzu, dwa w Golcowej) posiadające ważną decyzję pozwalającą na pobór wód. Występują również w Domaradzu dwa ujęcia z nieaktualnymi pozwoleniami wodnoprawnymi oraz dwa ujęcia z wygaszoną decyzją. Wyznaczone zostały strefy ochronne obejmujące teren ochrony bezpośredniej dla dwóch ujęć wód podziemnych w Golcowej oraz dwóch w Domaradzu, w tym dla ujęcia obecnie nieeksploatowanego. Podane lokalizacje niektórych ujęć i stref ochronnych mają charakter orientacyjny, przybliżony, co jest wynikiem braku jednoznacznych wskazań w wydanych dokumentach. Ponadto na terenie miejscowości Golcowa występuje ujęcie wody powierzchniowej okresowe (Rysunek 2).

W wyznaczonych strefach ochronnych obejmujących tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych, zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne, wprowadza następujące zakazy i nakazy:

- zakazuje się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;

- wody opadowe i roztopowe należy odprowadzać w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wód;
- zagospodarować teren zielenią;
- ograniczyć wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ścieki z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody należy odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej;
- teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić;
- na ogrodzeniu umieścić tablice zawierające informacje o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieuprawnionych;
- zakazuje się niszczenia, uszkodzania lub przemieszczania tablic zawierających informacje o stanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Rysunek 2. Grunty zmeliorowane i ujęcia wód podziemnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

2.5.2 Zasoby i stan wód powierzchniowych (w tym m.in. sieć hydrograficzna, JCWP, jakość wód powierzchniowych, gospodarka wodno-ściekowa)

Teren objęty opracowaniem znajduje się w zlewni rzeki Stobnica, prawego dopływu Wisłoka, wpadającego do Sanu w dorzeczu Wisły. Stobnica odwadnia znaczną część powierzchni gminy, w tym poprzez prawobrzeżny potok Golcówka, zbierający wody z południowego, środkowego i północnego obszaru gminy oraz poprzez lewobrzeżny Dopływ spod góry Strzałówka w południowo-zachodniej części. Tuż przy zachodniej granicy gminy przepływa Dopływ spod Kątów Luteckich, który finalnie również wpada do Stobnicy, jeszcze po stronie Domaradza. Natomiast potok Baryczka, na terenie miejscowości Barycz, odwadnia północno-wschodnią część gminy w kierunku rzeki San, płynącej w sąsiedniej gminie Nozdrzec.

W obrębie gminy Domaradz znajduje się pięć jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych: Stobnica (kod RW200007226499), Baryczka (kod RW20000422349) oraz niewielkie obszary Magierki (kod RW200004223389), Gwoźnicy (kod RW200004226549) i Strugu do Chmielnickiej rzeki (kod RW2000042265747). Baryczka, Magierka, Gwoźnica oraz Strug do Chmielnickiej Rzeki zostały sklasyfikowane typologicznie jako potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym, o statusie naturalnej części wód; Stobnica natomiast jako potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym ze statusem silnie zmienionej części wód (brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji).

Wszystkie JCWP zagrożone są nieosiągnięciem celów środowiskowych. Charakteryzują się złym stanem wód. Dla JCWP Gwoźnica i Strug do Chmielnickiej Rzeki określono słaby stan ekologiczny wód, dla JCWP Stobnica – słaby potencjał ekologiczny wód. Stan chemiczny poniżej dobrego stwierdzono dla JCWP Stobnica i Strug do Chmielnickiej Rzeki. Nie można dokonać oceny stanu ekologicznego JCWP Baryczka i Magierka ze względu na brak badań biologicznych.

Wg załącznika IV RDW oraz ustawy Prawo Wodne, cała gmina została wyznaczona jako obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu może powodować przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

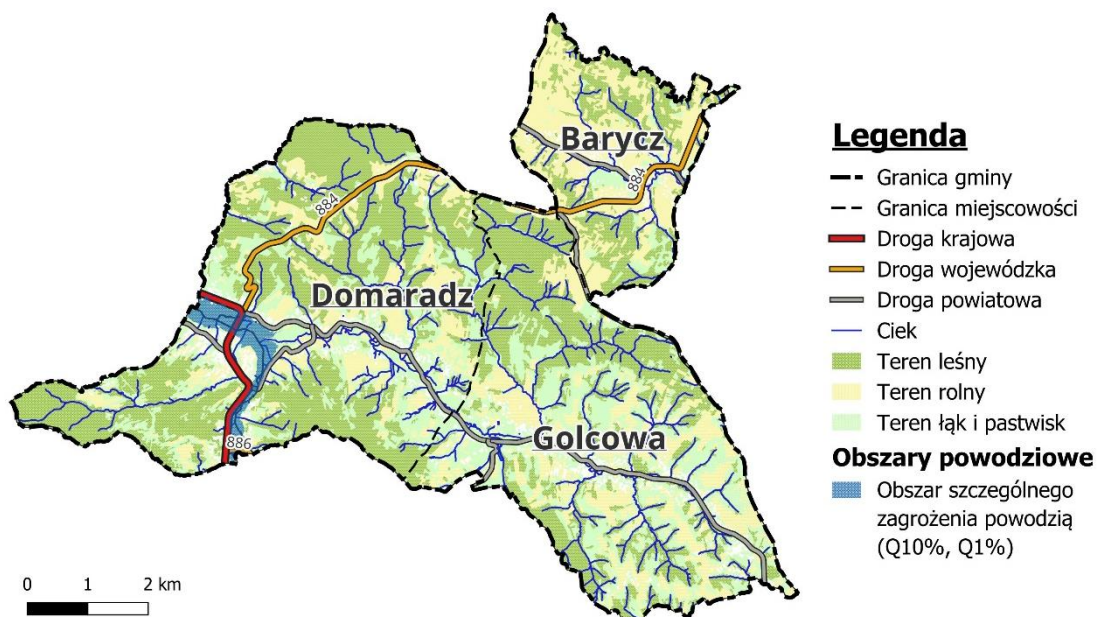
Ponadto w obrębie JCWP Stobnica należy uwzględnić w realizacji celów środowiskowych tereny zajmowane przez Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy (PL.ZIPOP.1393.PK.57), Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu (PL.ZIPOP.1393.OCHK. 128), obszar Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180030.H). JCWP Stobnica jest również przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Na terenie gminy realizowany jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych dla aglomeracji Domaradz. W ostatnim czasie, w ramach przyjętych działań, oczyszczalnia ścieków w Domaradzu została poddana rozbudowie i modernizacji, zwiększając dwukrotnie przepustowość dobową oczyszczalni, z 300 do 600 metrów sześciennych ścieków na dobę. Oczyszczalnia obsługuje mieszkańców wsi Domaradz oraz Golcowa, łącznie gospodarstw domowych.

2.5.3 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Zgodnie z danymi opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w postaci Map Zagrożenia Powodziowego/ Map Ryzyka Powodziowego, na terenie gminy Domaradz występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią (wodami 10-letnimi – Q 10% i wodami 100-letnimi – Q 1%), a także wodami 500-letnimi (Q 0,2%). Położone są wzdłuż Stobnicy sięgając od ok. 90 m. do ok 600 m. szerokość przy maksymalnym zasięgu wody powodziowej (Rysunek 3). Drugim terenem jest obszar zlokalizowany wzdłuż Baryczki, ale zasięg maksymalny jest znacznie mniejszy. Dla obszaru szczególnego zagrożenia powodziowego wynosi od ok 3 m. do ok. 20 m., natomiast dla wód 500-letnich maksymalnie ok. 40 m.

Rysunek 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

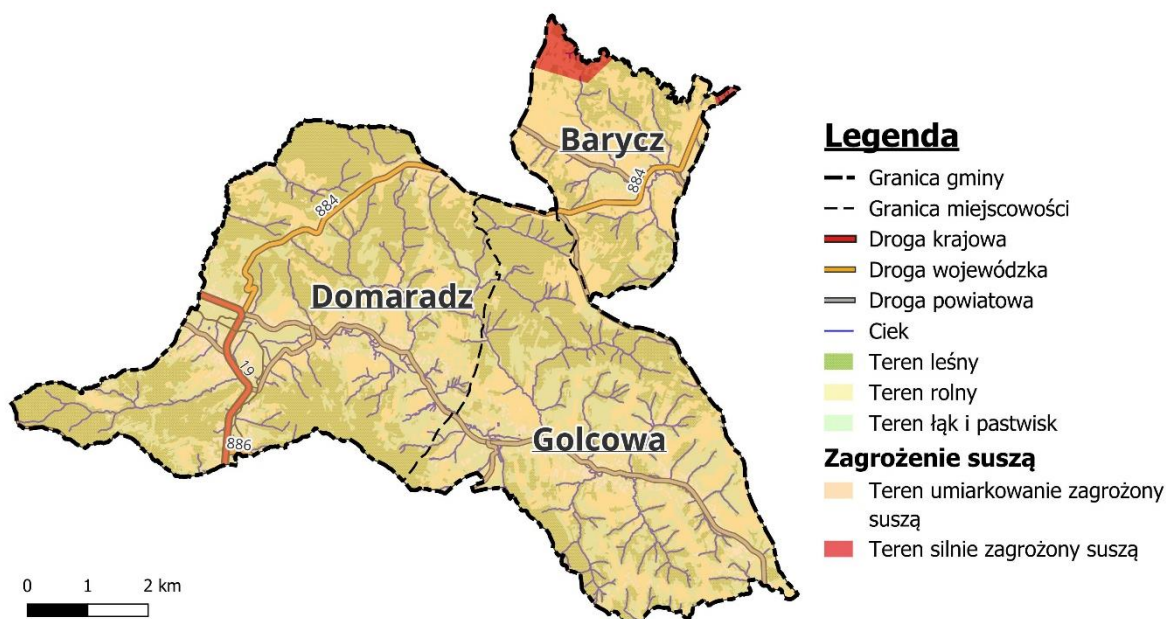
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

2.5.4 Zagrożenie suszą

Zjawisko suszy od dłuższego czasu daje się odczuć mieszkańcom Polski, w tym również województwa podkarpackiego. Środowisko naukowe wiąże je ze zmianami klimatu, które objawia się coraz większą intensywnością ekstremów pogodowych następujących w krótkich odstępach czasu – np. nawałne deszcze, fale chłodu, suche, silne porywy wiatru (trąby powietrzne i huragany itp). Z badań wynika również, że w latach 1981-1994 opady atmosferyczne w Polsce były niższe od przeciętnych z wielolecia 1956-1980, co z pewnością wpłynęło na obniżenie zwierciadła wód podziemnych. Zjawiska suszy stanowią poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania gminy, a także dla zdrowia i życia jej mieszkańców.

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy zostały przedstawione dane dotyczące zagrożenia suszą atmosferyczną, rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. Biorąc pod uwagę łączny poziom zagrożenia suszą, w obrębie gminy wyróżnimy na przeważającym obszarze umiarkowane zagrożenie suszą – II klasa. Na niewielkim terenie w północnej części gminy, w miejscowości Barycz odnotowano silne zagrożenie suszą – III klasa (Rysunek 4). Duże znaczenie dla tego wyniku miała susza atmosferyczna, hydrologiczna i hydrogeologiczna, w mniejszym stopniu susza rolnicza.

Rysunek 4. Zagrożenie suszą

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy

2.6 Gleby

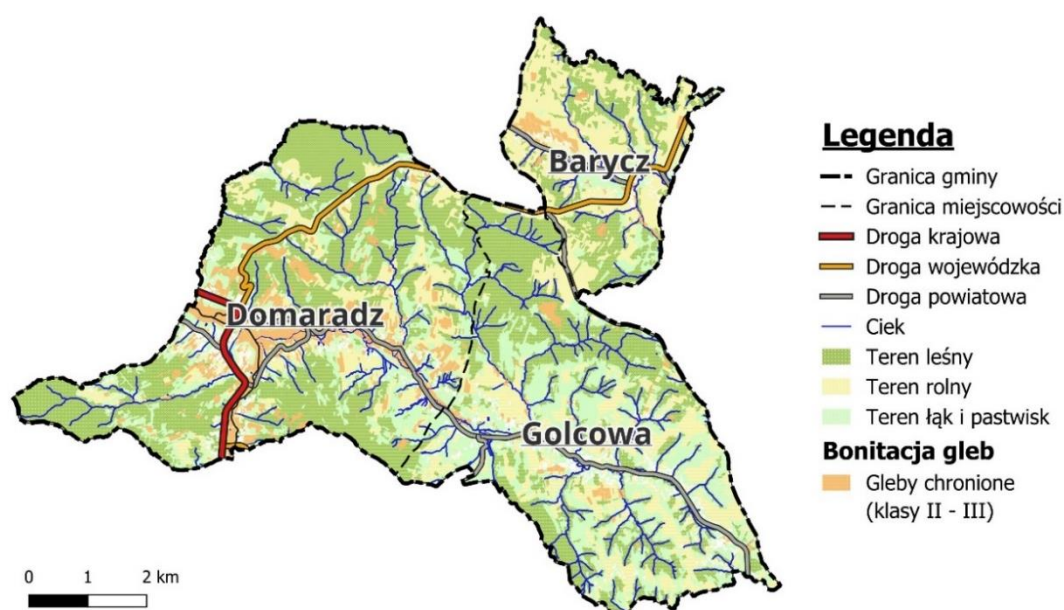
W ekosystemach lądowych, zarówno naturalnych jak i ukształtowanych przez człowieka, gleba jest ogniwem łączącym podłoże geologiczne i ożywioną część ekosystemu. Wiele podstawowych właściwości gleba dziedziczy od skały macierzystej, z której się wytworzyła, ale tempo i kierunek procesów glebotwórczych, a także ekologiczna i użytkowa wartość gleby zależą od wielu innych równocześnie działających czynników środowiskowych: klimatu, stosunków wodnych, ukształtowania terenu, pokrywającej roślinności oraz działalności człowieka.

Gleby w gminie Domaradz zaliczane są do typowych gleb bielcowych brunatnych i lessowych. W północnej części gminy na podłożu piaszczysto-żwirowym przy współudziale lasów powstały ubogie w składniki pokarmowe gleby piaszczyste luźne. Na glinach lekkich i piaskach podścielonych glinami przy współudziale lasów mieszanych powstały gleby słabo gliniaste, bogatsze w składniki pokarmowe i o lepszych właściwościach fizyko-chemicznych. Zajmują one niewielką powierzchnię pól uprawnych w północnej części wsi. Najwyższe partie terenu pokrywają gleby powstałe z glin zwałowych przy współudziale lasów mieszanych z przewagą liściastych. Zaliczane są one do lessów i gleb brunatnych. Są to najżyźniejsze gleby na terenie wsi, przy czym zajmują one największe powierzchnie pól. W dolinach cieków wodnych, na szerokich tarasach, na bazie piasków akumulacyjnych powstały gleby błotne i mułowo-bagienne mady. Są to gleby ciężkie do uprawy, lecz znacznie żyźniejsze od gleb bielcowych. Zajmują one dość duże powierzchnie gruntów ornych i trwałych użytków zielonych.

Dominacja gleb pylastych w gminie pokrywających stoki wzniesień często o dużym nachyleniu, powoduje ich stałe narażenie na erozję, i zjawiska osuwiskowe, co z kolei powinno wymuszać właściwy, dostosowany do charakteru gleb, sposób użytkowania ziemi - stosowanie drenaży, poziomicowe, tarasowe, prostopadłe do nachylenia stoków prowadzenie prac polowych, zachowanie skarp miedzowych, zadrzewienia i zakrzaczenia śródpolowe itp. oraz zalesianie terenów narażonych na erozję.

Biorąc pod uwagę rolniczą przydatność występujących na terenie gminy gleb gruntów ornych stwierdzić należy, że zdecydowana ich większość tj. ponad 75% zaliczana jest do IVa i IVb klas bonitacyjnych, przy braku gleb klas o najwyższej produktywności (tj. I i II) oraz stosunkowo dużym (17,9%) udziale gleb o najniższej wartości produkcyjnej (tj. V i VI klasy bonitacyjnej). Taka struktura jakościowa klas bonitacyjnych gruntów ornych powoduje, że tworzą one kompleksy glebowe o stosunkowo niskiej przydatności rolniczej. Ponad 51% gleb gruntów ornych zaliczyć można do gleb kompleksu pszennego górskiego, a ponad 36% do zbożowego górskiego kompleksu przydatności rolniczej. Wskazuje to, że na występujących rodzajach gleb i ich klasach bonitacyjnych oraz kompleksach rolniczej przydatności można uprawiać rośliny o nie najwyższych wymaganiach glebowych.

Rysunek 5. Gleby chronione

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy EGIB Starostwa Powiatowego w Brzozowie

Wg danych przestrzennych z ewidencji gruntów i budynków uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Brzozowie powierzchnia gruntów rolnych klasy II, III, IIIa, IIIb w gminie Domaradz wynosi ok. 403 ha, co stanowi jedynie ok 7,1% powierzchni ogólnej gminy (Rysunek 5).

2.7 Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy

Na terenie gminy udokumentowano 624 osuwiska oraz wyznaczono 14 terenów zagrożonych ruchami masowymi (wg. PIG Państwowego Instytutu Badawczego). Aktualnie około 6,1 % powierzchni gminy Domaradz jest objętych powierzchniowymi ruchami masowymi (osuwiskami), które obejmują obszar o powierzchni 348,9 ha. Rozmieszczenie osuwisk jest nierównomierne.

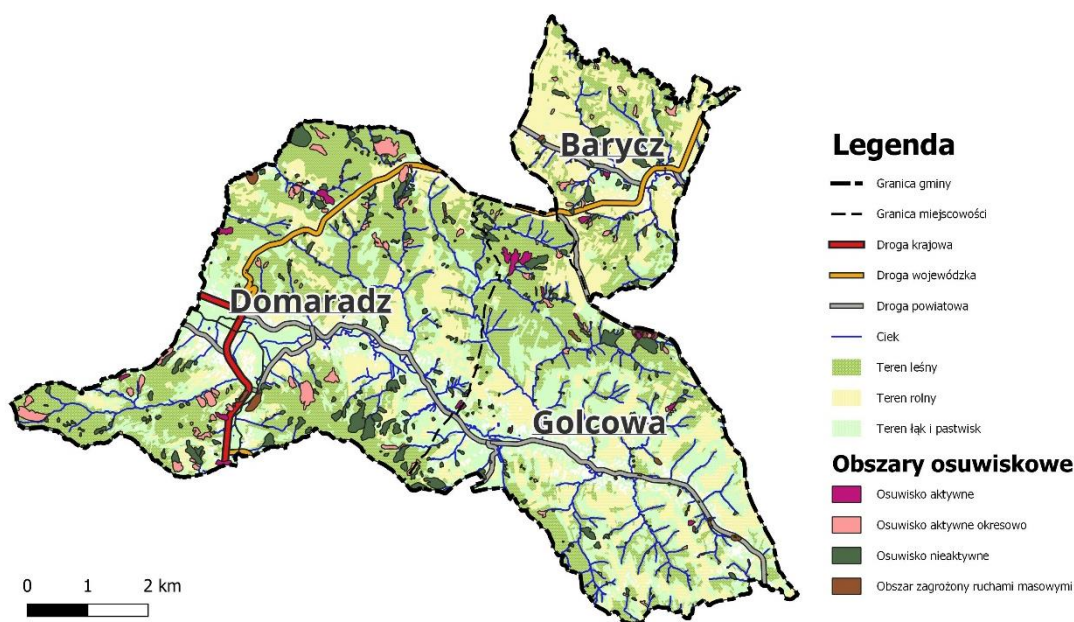
W granicach gminy Domaradz powierzchnie wyznaczonych osuwisk sumarycznie obejmują obszar 348,94 ha (średnio 0,56 ha/osuwisko), a ich powierzchnie zawierają się w przedziale od 0,01 do 9,14 ha. Ilościowo pod względem stopnia aktywności zdecydowanie dominują osuwiska nieaktywne (411) stanowiąc 66% wszystkich, kolejne są okresowo aktywne (151) - 24%, aktywne (47) - 7% , a najmniej zarejestrowano osuwisk o różnych strefach aktywności (15) – nieco ponad 2 %.

Powierzchniowo także przeważają obszary nieaktywne – 194,5 ha i okresowo aktywne – 98,5 ha, osuwiska o różnych strefach aktywności obejmują 33,0 ha, a najmniej osuwiska aktywne - 25,1 ha. W gminie Domaradz zdecydowanie dominują małe formy osuwiskowe (o powierzchni do 2 ha), stanowiąc ponad 94% wszystkich osuwisk na jej terenie.

Biorąc pod uwagę lokalizację, ilość oraz zagęszczenie osuwisk (Rysunek 6), a także budowę geologiczną i tektonikę podłoża, na tle obszaru gminy można wyróżnić dwa obszary koncentracji osuwisk o przebiegu równoleżnikowym:

- Południowy (Domaradz: Podlas, Miasteczko, Wanicówka, Golcowa: Porąbki). Obejmuje znaczny obszar (około 24 km²) w południowej części gminy, na południe od dolin Stobnicy i Golcówki; po dolinę cieku bez nazwy w Porąbkach (Golcowa). W obszarze południowym znajduje się 125 osuwisk, co stanowi 20% wszystkich osuwisk na terenie gminy oraz 2 tereny zagrożone. Zdecydowana większość osuwisk tego obszaru jest w całości nieaktywna (93), znacznie mniej (25) jest okresowo aktywnych, a tylko 5 uznano za aktywne.
- Północny (Domaradz: Zatyle, Poręby, Drykowa, Golcowa: Ropa, Magierów). Ta rozległa strefa (około 39 km²) obejmuje północno-zachodnią i centralną część gminy, pomiędzy grzbietem na południe od Zatyli, Pańską Górą, grzbietem przez Drykową po Podmagierów od południa a granicą gminy i drogą asfaltową Jachońka – Ropa od północy. Obszar ten obejmuje 209 osuwisk, co stanowi około 34 % wszystkich osuwisk rozpoznanych na terenie gminy oraz 3 tereny zagrożone.

Rysunek 6. Obszary osuwiskowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych SOPO Państwowego Instytutu Geologicznego

Na terenie obszarów osuwania się mas ziemnych – osuwisk nieaktywnych, dopuszcza się rozbudowę, nadbudowę i przebudowę istniejących budynków oraz lokalizację nowej zabudowy pod warunkiem wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej potwierdzającej, że projektowana inwestycja nie naruszy równowagi gruntu i nie spowoduje uaktywnienia się osuwiska. Dokumentacja ta musi określać zalecenia dotyczące zabezpieczeń dla projektowanej zabudowy. Na pozostałych

obszarach – osuwisk aktywnych ciągle oraz osuwisk aktywnych okresowo, lokowanie zabudowy nie powinno być dopuszczone.

2.8 Zasoby przyrodnicze

2.8.1 Szata roślinna i świat zwierzęcy

Według podziału geobotanicznego Polski Szafera obszar gminy Domaradz położony jest w Dziale Karpaty zachodnie, Okręgu Beskidy i Podokręgu Pogórzy Fliszowych charakteryzujących się specyficznym układem przestrzennym roślinności, wynikającym z uwarunkowań naturalnych. Nowszą koncepcja regionalizacji geobotanicznej, na podstawie analizy potencjalnej roślinności naturalnej, przedstawionej przez J.M. Matuszkiewicza (1993) umiejscawia gminę Domaradz w Dziale Wschodniokarpackim, Krainie Karpat Wschodnich, w okręgu Pogórza Strzyżowsko-Dynowsko-Przemyskiego i w podokręgu Błażowskim. Wśród roślinności potencjalnej na obszarze gminy Domaradz wymieniane są zbiorowiska: *Dentario glandulosae-Fagetum, eastcarp., submontane* – żyzne lasy bukowe w formie podgórskiej, *Tilio-Carpinetum* – subkontynentalne grądy w formie podgórskiej, żyzne lub ubogie, *Carici remotae – Fraxinetum* - podgórskie łągi jesionowe, *Alnetum incanae* - podgórskie łągi olszowe.

Na terenie gminy przeważają siedliska nieleśne, antropogeniczne oraz półnaturalne, częściowo wykorzystywane jako łąki i pastwiska. Dominującym zespołem leśnym jest żyzna buczyna karpacka w formie podgórskiej, ze znacznym udziałem jodły i buka z niewielką domieszką dębu, modrzewia brzozy i grabu. Podszyt buczyny tworzony jest przez podrost jodłowo-bukowy, leszczynę, bez czarny i koralowy, wawrzynek wilczełyko. Natomiast warstwę runa leśnego buduje gatunek charakterystyczny dla Pogórza - żywiec gruczołowaty oraz żywokost sercowaty, często żywiec cebulkowy, paprotnik kolczysty, kostrzewa leśna i turzyca orzęsiona, a także czyściec leśny, gajowiec żółty, marzankę wonną, szalwię lepką, miódunkę ćmą, jeżynę gruczołową, kopytnik zwyczajny, zawilec gajowy, groszek wiosenny, bodziszek cuchnący, narecznicę samczą, wietlicę samiczą i starzec Fuchsa. Na leśnych polanach spotykany jest podkolan biały (*Platanthera bifolia*), bylina należąca do rodziny storczykowatych.

W dolinach potoków występują niewielkie fragmenty drzewostanów olszowych i jesionowych (łągi podgórskie występujące nad małymi ciekami wodnymi oraz zespoły jesionowo-olszowe nad większymi potokami), a na stokach wzniesień zespoły grądowe o dużym zróżnicowaniu. Niższe partie wzniesień porasta żyzny grąd niski, natomiast ubogi grąd wysoki spotykany jest w bardziej suchych, wyższych partiach szczytowych. Gatunkami dominującymi w zespołach **grądowych są** grab zwyczajny oraz jesion wyniosły, czereśnia i modrzew europejski. Warstwę krzewów tworzą: leszczyna, bez czarny i kalina koralowa, natomiast warstwę runa przytulia Schultesa, turzyca orzęsiona, gwiazdnica wielokwiatowa, gajowiec żółty, zawilec gajowy, kopytnik pospolity i wietlica samcza.

W niewielkich powierzchniowo zbiorowiskach olesu usytuowanych przy potokach dominuje olsza czarna i turzyce. W dolinie rzeki Stobnica i jej większych dopływów najczęściej występującym zespołem łąkowym jest zespół świeżej łąki rajgrasowej (*Arrhenatheretum elatioris*), oraz łąki porolne. Na mokrej, żyznej glebie wzdłuż cieków wodnych najczęściej występuje zbiorowisko zwane *Filipendulo-Geranium*, zdominowane przez wiązówkę błotną. Skład florystyczny zbiorowisk łąkowych pod wpływem antropopresji ulega zmianie. łąki kośne, o różnym stopniu uwilgotnienia, reprezentowane są m.in. przez takie gatunki jak: kłosówka wełnista, przytulia wonna, wiechlina

łąkowa, kostrzewa czerwona, śmiałek darniowy, firletka poszarpana, ostrożeń warzywny, rdest wężownik, trzęślica modra oraz sity. Na ugorach powszechnym zjawiskiem jest sukcesja naturalna.

W środowisku silnie przekształconym przez człowieka, związanym z miejscem zamieszkania jego lub działalności rozwijają się zbiorowiska roślinności synantropijnej. Uprawom zbożowym i okopowym towarzyszy roślinność segetalna popularnie zwana chwastami (m.in. rumianek pospolity, chaber bławatek, chrzan pospolity, jasnota biała, bylica piołun. W sąsiedztwie osad, dróg, wyrobisk poeksploatacyjnych, zakładów produkcyjnych samorzutnie rozwija się roślinność ruderalna (cykoria podróżnik, rudbekia naga, mak polny, niecierpek drobnokwiatowy, pokrzywa). Skład gatunkowy zbiorowisk segetalnych ściśle jest związany z rodzajem gleby, jej żyznością, wilgotnością, przepuszczalnością, a także stosowanymi podczas uprawy zabiegami agrotechnicznymi i agrochemicznymi.

Gmina Domaradz według podziału zoogeograficznego Polski (Kostrowicki 1999) znajduje się w państwie Holarktyda, podpaństwie Palearktyka, krainie Eurosyberyjskiej, prowincji Nemoralnej, obszarze Europejskim, regionie Środkowoeuropejskim, podregionie Środkowym. Natomiast pod względem faunistycznym gmina zalicza jest do prowincji europejsko-zachodniosyberyjskiej Paleoararktyki, krainy Karpacko-Sudeckiej i okręgu Wschodniokarpackiego. Na pogórzu przenikają się swymi zasięgami różne gatunki zwierząt zamieszkujących zarówno niziny, jak też tereny góryste.

Na terenie gminy Domaradz występują przedstawiciele fauny zachodnio-europejskiej (duże ssaki związane z terenami leśnymi takie jak: jeleń europejski, sarna, dzik, wilk, żbik oraz mniejsze ssaki bytujące na łąkach i na obrzeżach lasów m.in. zając szarak, jeż, kret, lis, borsuk), pontyjskiej (m.in. muchołówka białoszysza, kobczyk, żoła oraz dzięcioł syryjski) i borealno-alpejskiej (dzięcioł trójpalczasty, drozd obrożny, puszczyk uralski, kuna leśna, kwiczoł, jarząbek).

Tereny rolno-leśne sprzyjają bytowaniu licznych ptaków m.in. takich jak: bażant, kuropatwa, przepiórka, kaczka krzyżówka, słonka, bocian biały, jastrząb, myszołów, pustułka, puszczyk, kruk, wrona, sroka, dzięcioł zielony, dziwonia, kowalik, kopciuszek, słowik szary, skowronek polny, szczygieł, trznadel, szpak. Pola uprawne i niska roślinność jest miejscem występowania przedstawicieli herpetofauny takich jak: zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, jaszczurka zielona, rzekotka drzewna. Natomiast na terenach podmokłych bytują także traszka zwyczajna i grzebieniasta, żaba śmieszka i żaba trawna, kumak górski i nizinny, salamandra plamista. Na łąkach obserwowane są liczne motyle m.in. rusałka żałobnik, pokrzywnik, admirał, pawik, bielinek kapustnik, paź królowej, czerwonończyk żarka, niepylak mnemozyna. Owady reprezentowane są m.in. przez takie gatunki jak m.in.: biegacz skórzasty, rębacz szary, trzyszczyk, barciel pszczeni, kostrzeń, żuk leśny, pasikonik zwyczajny, ważka zwyczajna, łątka dziewczeczka, świtezianka błyszcząca. Rzeki są siedliskiem takich ryb jak: szczupak, okoń, boleń, kleń, świnka, jelec, brzana, pstrąg potokowy, lipień, sandacz, głowacica, certa, babka, kiełb, śliz, płoć, leszcz, karaś, sum, różanka, piekielnica, piskorz, a także rak błotny i szlachetny. Ze środowiskiem wodnym związane są także zwierzęta jak: bober, wydra, czy piżmak. Południową granicę osiąga orzechówka, ptak często widziany w lasach.

Dokładnego rozpoznania i określenia zasobów flory i fauny i ich stanu zachowania oraz sprecyzowania działań mających na celu ochronę poszczególnych gatunków zwierząt oraz ich siedlisk wymaga niemal cały teren gminy Domaradz, za wyjątkiem terenów objętych obszarami Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030, na terenie Gminy Domaradz obejmujący dolną część rzeki Stobnicy, od mostu drogowego na trasie Domaradz-Golcowa do granicy gminy.

Obszar wyznaczono dla ochrony ichtiofauny, obfitującej w wiele rzadkich, zagrożonych gatunków ryb, znanych w Polsce z nielicznych stanowisk. Do najcenniejszych gatunków należy zaliczyć te z załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Są to boleń *Aspius aspius*, brzanka *Barbus carpathicus*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, kiełb białopłetwy *Romanogobio albipinnatus*, kiełb Kesslera *Romanogobio kesslerii*, koza *Cobitis taenia*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, piskorz *Misgurnus fossilis*, oraz różanka *Rhodeus amarus*. Poza korytami rzek do przedmiotów ochrony w Obszarze włączono nadrzeczne lasy łęgowe oraz usytuowane w wyższych partiach zboczy dolin grądy. Na zmeliorowanym fragmencie doliny Stobnicy, pomiędzy Domaradem a Lutczą na uwagę zasługuje kompleks ekosystemów łąkowych, jeden z dwóch znajdujących się na wyznaczonym obszarze. Jest to mozaika łąk świeżych i wilgotnych, która ze względu na ekstensywną gospodarkę cechuje się bogatym składem gatunkowym. Tereny te są również dogodnym siedliskiem dla gatunków płazów.

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w obszarze Natura 2000 Wiśłok Środkowy z Dopływami PLH180030 są 4 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 9 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej. Przedmiotami ochrony są następujące typy siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *TilioCarpinetum*);
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanaea*, *olsy źródłiskowe*); *siedlisko o znaczeniu priorytetowym

Przedmiotami ochrony są następujące gatunki zwierząt wymienione w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

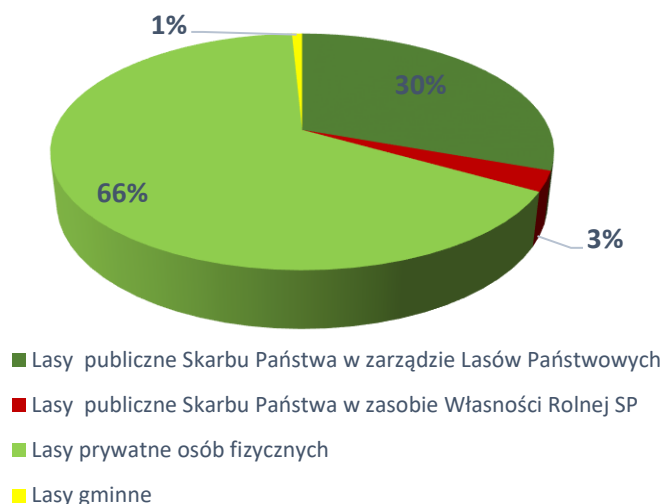
- 1130 boleń *Aspius aspius*;
- 5264 brzanka *Barbus carpathicus*;
- 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*;
- 1060 czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*;
- 1145 piskorz *Misgurnus fossilis*;
- 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*;
- 6177 modraszek telejus *Phengaris teleius*;
- 6144 kiełb białopłetwy *Romanogobio albipinnatus*;
- 6143 kiełb Kesslera *Romanogobio kesslerii*

2.8.2 Lasy

Lasy na terenie gminy Domaradz tworzone są przez małe i średnie kompleksy o łącznej powierzchni 1 366,32 ha. Większe kompleksy leśne są własnością państwową i podlegają zarządowi Nadleśnictwa Brzozów (większość terenu gminy) oraz Nadleśnictw: Strzyżów i Kołaczyce. Według danych GUS z 2023 r. grunty leśne na terenie gminy Domaradz zajmują powierzchnię 1 370,91 ha, co stanowi 24,3 % powierzchni gminy. Lasy publiczne są własnością Skarbu Państwa, z tego 90 % pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych, a 10 % w zasobie Własności Rolnej Skarbu Państwa. Większość lasów stanowią lasy prywatne (66%), które w 98 % pozostają we władaniu osób fizycznych. Prawie wszystkie lasy prywatne (99%) objęte zostały uproszonymi planami urządzania

lasu, natomiast tylko niewielka część z nich inwentaryzacją stanu lasu (0,03 %). Udział poszczególnych form własności gruntów leśnych przedstawiono na Wykresie 1 i Tabeli 1

Wykres 1. Udział własności w powierzchni gruntów leśnych na terenie gminy Domaradz

źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, dane z 2023 r

Tabela 1. Własność lasów na terenie gminy Domaradz

L.p.	Lasy ogółem	Lasy publiczne ogółem	Lasy publiczne Skarbu Państwa	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	Lasy prywatne	Lasy prywatne osób fizycznych	Lasy gminne
1.	1 366,32	462,32	451,82	408,88	36,94	904,00	886,00	10,50

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych, dane z 2023 r.

Według Regionalizacji przyrodniczo-leśnej (2010) obszar gminy znalazł się w krainie VIII Karpackiej i w mezoregionie Pogórze Ciężkowicko-Dynowskie.

Podstawowa jednostka typologiczna podziału siedlisk leśnych, obejmująca fragmenty lasu o podobnej żyzności i przydatności do produkcji leśnej, ustalona została według najważniejszych czynników różnicujących, głównie gleby i wilgotności. Na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe dominuje typ siedliskowy lasów w odmianie wyżynnej tj. Las wyżynny (Lwyż). W zdecydowanie mniejszej ilości występują tutaj siedliska leśne w odmianie górskiej, czyli las górski LG i las mieszany górski (LMG), a praktycznie w śladowych ilościach siedliska lasów w odmianie nizinnej, czyli bór mieszany świeży (BMśw), las mieszany świeży (LMśw), las świeży (Lśw), ols jesionowy (OIJ) oraz las mieszany wyżynny (LMwyż) zaliczany do odmiany wyżynnej.

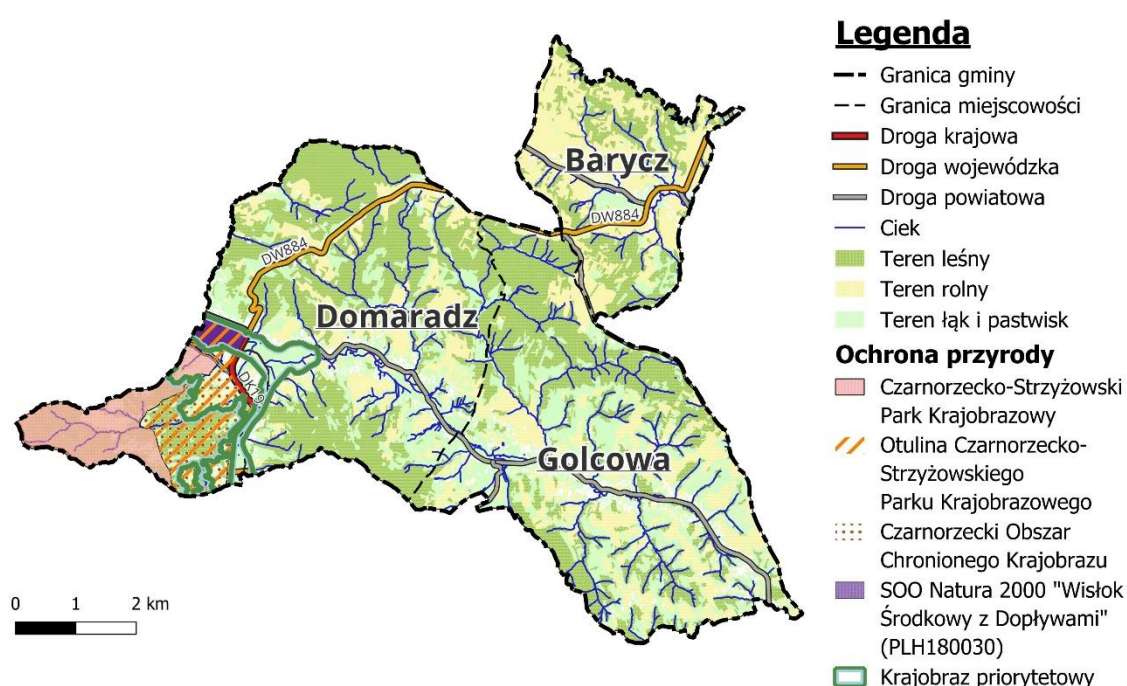
Na terenach lasów prywatnych podstawowym typem siedliskowym również jest las wyżynny Lwyż. Występują tutaj również siedliska lasu górskiego Lg, olsu jesionowego OIjs i lasu łęgowego Lł. Podstawowym gatunkiem budującym lasy na terenie gminy są jodła, buk i sosna. Znacznie rzadziej

spotykane są takie gatunki jak dąb, modrzew, brzoza i grab, a w bardzo małych ilościach olcha, jesion, grab, świerk i topola. Średnia zasobność lasów na terenie mezoregionu Pogórza Ciężkowicko-Dynowskiego kształtuje się powyżej 300 m²/ha.

2.8.3 Obszary i obiekty objęte ochroną przyrody

Szczególnie cenne pod względem przyrodniczym objęte zostały formami ochrony przyrody (Rysunek 7), które jednocześnie wpisują się w europejski (Obszar Natura 2000 (SOO) PLH180030 - Wisłok Środkowy z Dopływami) i krajowy system ochrony przyrody (Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną i Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu).

Rysunek 7. Obszary ochrony przyrody i krajobrazy priorytetowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy, wraz z otuliną pierwotnie utworzony został na terenie 3 województw: rzeszowskiego, krośnieńskiego i tarnowskiego został na podstawie: Rozporządzenie Nr 11 Wojewody Rzeszowskiego z dnia 16 marca 1993 r. w sprawie utworzenia Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Rzeszowskiego Nr 3, poz. 35 z 1993 r.) Po utworzeniu województwa podkarpackiego ww. akty prawne utraciły swoją na podstawie rozporządzenia Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2004 r. Nr 58, poz. 614). Rozporządzenie zostało kilkakrotnie zmienione, a obecnie obszar funkcjonuje na mocy Uchwały NR XLVIII/990/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego wraz z późniejszymi zmianami. Granice parku krajobrazowego na terenie gminy Domaradz obejmując obszar 251 ha (4,4 % powierzchni gminy). Park krajobrazowy utworzony

został dla ochrony przyrody nieożywionej m.in. zachowania charakterystycznych jej elementów, stanowiących świadectwo przeszłości geologicznej regionu, a także przyrody szaty roślinnej, fauny, dóbr kultury i walorów krajobrazu.

Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu stanowi otulinę dla Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. Utworzony został Rozporządzeniem Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998 r. w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa krośnieńskiego (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1998 r. Nr 17/98, poz. 223). Rozporządzenie zostało kilkakrotnie zmieniane przez Wojewodę Podkarpackiego, a obecnie obszar funkcjonuje na mocy Uchwały NR XLVIII/996/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. w sprawie Czarnorzeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego) z 2014 r. poz. 1949) z późniejszymi zmianami. Celem utworzenia obszaru chronionego krajobrazu jest ochrona głównie rolniczego krajobrazu pogórza, na terenie gminy Domaradz na powierzchni 238,8 ha.

Specjalny obszar ochrony (SOO) Natura 2000 Wisłok Środkowy z Dopływami (PLH180030) wyznaczony został na terenie Unii Europejskiej Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) – publikacja Dz. Urz. UE L 33 z 08.02.2011, str. 146. Na terenie Polski ww. obszar wyznaczony został Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wisłok Środkowy z Dopływami (PLH180030) – publikacja Dz.U z 2022 r. poz. 1962. Na terenie gminy Domaradz obszar obejmuje Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wisłok Środkowy z Dopływami (PLH180030). Na terenie gminy Domaradz obszar ten obejmuje rzekę Stobnica, od mostu drogowego na trasie Domaradz-Golcowa do ujścia, o łącznej powierzchni 38.0 ha. Obszar wyznaczono dla ochrony wielu rzadkich, zagrożonych gatunków ryb, znanych w Polsce z nielicznych stanowisk.

Na terenie gminy Domaradz ustanowiono 4 pomniki przyrody, które są indywidualną formą ochrony przyrody:

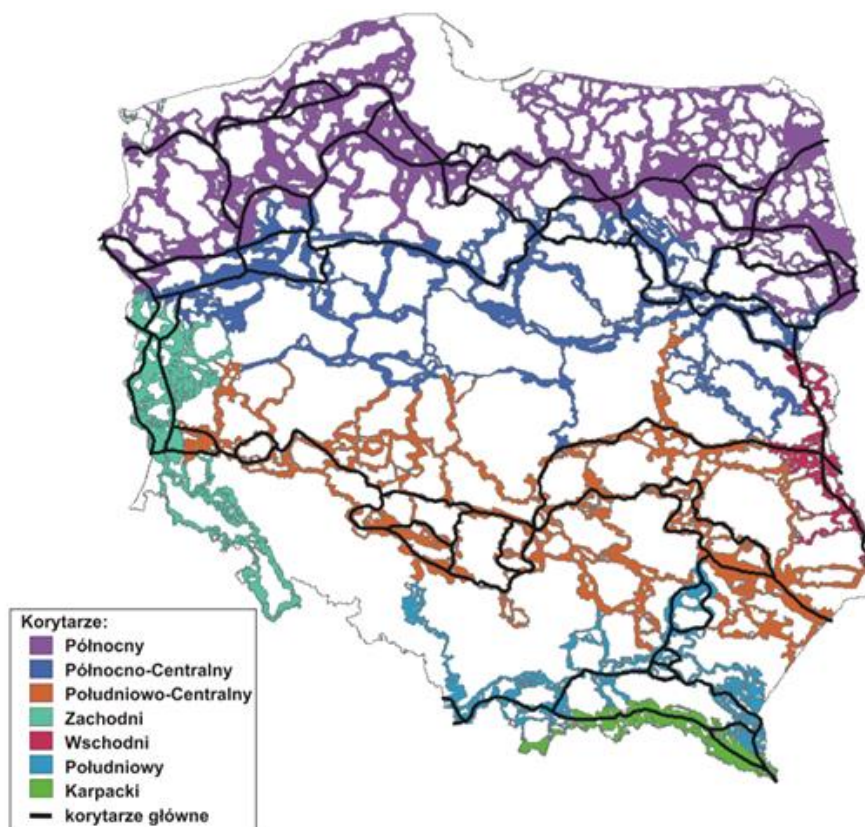
- 1) Dąb szypułkowy - *Quercus robur* (wys.22 m, pierśnica 137 cm, obwód 430 cm) – pomnik przyrody ustanowiony przez Radę Gminy Domaradz w dniu 2005-05-25 w miejscowości Golcowa,
- 2) Lipa szerokolistna - *Tilia platyphyllo* - (wys.27 m, pierśnica 184 cm, obwód 578 cm, Wiek 250 lat) – pomnik przyrody ustanowiony przez Wojewodę Krośnieńskiego Decyzją Nr RL. III-7141/26/83 z 11 lipca 1983 roku (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1984 nr 4, poz. 15), drzewo obok zabudowań parafialnych w Golcowej, między kościołem a plebanią.
- 3) Grupa drzew w pobliżu (odległość ok. 80 m) kościoła rzymsko-katolickiego w Golcowej, nad potokiem tj. Dąb szypułkowy - *Quercus robur* (wys.23 m, pierśnica 186 cm, obwód 584 cm) i Dąb szypułkowy - *Quercus robur* (wys.26 m, pierśnica 125 cm, obwód 393 cm) – pomnik przyrody ustanowiony przez Wojewodę Krośnieńskiego Decyzją Nr RL.III-7141/25/83 z 12 lipca 1983 roku (Dz. Urz. Woj. Krośnieńskiego z 1984 nr 4, poz. 15)
- 4) Lipa drobnolistna - *Tilia cordata* (wys.26 m, pierśnica 185 cm, obwód 580 cm, Wiek 250 lat), na terenie posesji prywatnej, 22 m od drogi Domaradz-Przysietnica nr dz. ewid. 2324/5 w miejscowości Golcowa. Pomnik przyrody ustanowiony został na mocy Prezydium

Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie (Orzeczenia PWRN w Rzeszowie Nr VI-b-13/P/20/53 z dnia 9 grudnia 1953 r.).

2.8.4 Sieć ogólnopolska korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000

Koncepcja korytarzy ekologicznych została przedstawiona w projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 opracowanym na zlecenie Ministerstwa Środowiska pod redakcją Jędrzejewskiego.

Rysunek 8. Korytarze ekologiczne łączące sieć Natura 2000

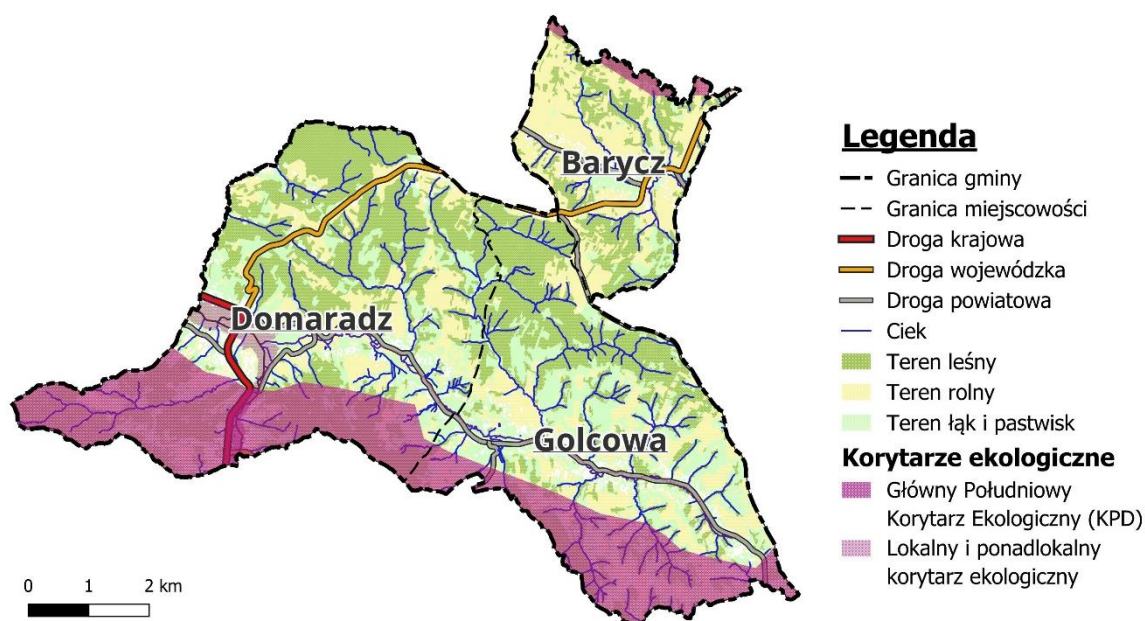
Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania "Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 w Polsce", Jędrzejewski W. et al., 2011

W ramach projektu wyznaczono spójną sieć, obejmującą zarówno wszystkie ważne obszary przyrodnicze (obszary węzłowe), jak i korytarze ekologiczne łączące je w ekologiczną całość. Korytarze wskazano przy uwzględnieniu łączności pomiędzy różnymi elementami siedliska przyrodniczego, a także dróg migracji zwierząt – posłużono się dostępnymi danymi o przemieszczaniu się dużych ssaków kopytnych (sarna, jeleń, dzik, łoś) i drapieżnych (niedźwiedź, wilk, ryś).

Główny (G) Korytarz Karpacki (KK) przebiega przez Bieszczady (1), Beskid Niski, Beskid Sądecki, Pieniny aż do Tatr. Na całej swojej długości łączy się z częściami Karpat leżącymi po stronie ukraińskiej i słowackiej. Główny (G) Korytarz Południowy (KPd) biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne (1A), Pogórze Przemyskie (1B), Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami w pobliżu zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich (Rysunek 8).

Ponadlokalne i lokalne korytarze ekologiczne na terenie gminy Domaradz, biegnące dolinami rzek i potoków wskazano na Rysunku 9.

Rysunek 9. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Domaradz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

2.9. Krajobraz

Gmina Domaradz leży na terenie atrakcyjnym krajobrazowo, co obok historii i zabytków stanowi ważny atut turystyczny regionu. Jest gmina wiejską. Jest to gmina wiejska, o charakterze rolniczo-leśnym, zróżnicowaną pod względem krajobrazowym. Krajobraz rolniczy ukształtowany został przez działalność rolniczą i jest zdominowany przez pola uprawne. Układ parceli pól na terenie gminy jest mozaikowaty, a powierzchnie działek są niewielkie. Znaczącym elementem krajobrazu oprócz lasów są zakrzaczone i zadrzewione grunty porolne, powstałe w wyniku sukcesji naturalnej. Tereny te, wraz zadrzewieniami śródpolnymi są istotne dla zachowania bioróżnorodności obszarów rolnych. Są miejscem bytowania wielu organizmów, zapewniają bazę pokarmową m.in. dla ptaków i owadów zapylających, wspomagając tym samym utrzymanie równowagi ekologicznej nie tylko w systemach rolniczych.

Krajobraz leśny w gminie tworzony jest przez małe i średnie kompleksy leśne usytuowane głównie na wzniesieniach, które są miejscem bytowania wielu gatunków zwierząt chronionych.

Zabudowa skupiona jest wzdłuż dróg biegnących głównie wododziałami lub dolinami. Tworzona jest przez kompleksy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową. Historycznie uwarunkowanym elementem krajobrazu gminy są przysiółki i zabudowa rozproszona.

Najcenniejsze elementy krajobrazu bagienno-łaskowego, głównie bezleśnego, z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk objęte zostały krajobrazem priorytetowym *Dolina Stobnicy* (kod krajobrazu: 18-513.64-58), a krajobrazu leśnego z przewagą siedlisk lasowych krajobrazem priorytetowym *Rejon Węgierki* (kod krajobrazu: 18-513.64-02).

2.9.1. Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego

Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r. na obszarze gminy Domaradz zidentyfikował następujące krajobrazy:

Tabela 2. Zestawienie zidentyfikowanych krajobrazów na obszarze gminy oraz ich klasyfikacja wraz ze wskazaniem zagrożeń i rekomendacji dla możliwości zachowania ich wartości

Typ krajobrazu	Podtyp krajobrazu	Kod krajobrazu	Zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów	Rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu:
3. Leśne	3b. z przewagą siedlisk lasowych	18-513.64-02	• A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf; • A.1.7. Erozja gleb; • A.2.2. Fizyczna i chemiczna degradacja siedlisk łąkowych; • A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej; • C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych; • D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy • D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza • E.1.1. Zagrożenia powodziowe	• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców

				oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
6 Wiejskie	6c Z przewagą mozaikowato rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	18-513.64-09	▪ A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf; ▪ A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; ▪ A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; ▪ B.2.1. Brak należytej ochrony i konserwacji zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych; ▪ C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych; ▪ C.1.4. Chaos przestrzenny i wizualny wywołany przez reklamy, szczególnie w przestrzeniach publicznych i wzdłuż pasa dróg; ▪ D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy; ▪ D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp.; ▪ D.3.1. Zanieczyszczenie terenu odpadami; ▪ D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza; ▪ D.3.3. Zanieczyszczenie wód; ▪ D.3.3. Zanieczyszczenie wód; ▪ E.1.1. Zagrożenia powodziowe;	• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz uwzględnieniem walorów tradycyjnego krajobrazu rolniczego. • Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. "uchwał krajobrazowych". • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych,

				a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji. • Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej. • Przeciwdziałanie uciążliwości zapachowej. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ochrona jakości krajobrazu poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwanego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.
3. Leśne	3b. z przewagą siedlisk lasowych	18-513.64-10	• Brak zagrożeń	• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt.

				• Prowadzenie racjonalnej gospodarki surowcowej. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
3. Leśne	3b. z przewagą siedlisk lasowych	18-513.64-14	• Brak zagrożeń	• Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
3. Leśne	3b. z przewagą siedlisk lasowych	18-513.64-25	• A.1.7. Erozja gleb; • E.1.1. Zagrożenia powodziowe;	• Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Możliwość realizowania inwestycji celu publicznego z uwzględnieniem • walorów przyrodniczych, kulturowych i estetyczno-widokowych krajobrazu. • Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji

				istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
7. Mozaikowe	7a. Z przewagą terenów porolnych	18-513.64-29	• A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; • A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej; • B.3.2. Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łanowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu - tekstury i faktury krajobrazu; • B.3.2. Zanikanie charakterystycznego przestrzennego układu pól, zadrzewień oraz miedz, w postaci szachownicy pól, układu łanowego, niwowego itp., stanowiącego wyróżnik regionu - tekstury i faktury krajobrazu	• Ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy. • Utrzymanie charakteru krajobrazu rolniczego z zachowaniem charakterystycznych układów przestrzennych miejscowości. • Ochrona przestrzeni rolniczej oraz ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III. • Ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych. • Kształtowanie zagospodarowania przestrzennego z poszanowaniem potrzeb środowiska i walorów krajobrazowych. • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę świadomość mieszkańców oraz pracowników jst w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. • Ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Utrzymanie szlaków migracji zwierząt. • Zachowanie i ochrona wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i

				obiektów zabytkowych, m.in. poprzez wspieranie prac konserwatorskich, rewitalizację obiektów i obszarów zabytkowych oraz kulturowych, a także adaptację obiektów zabytkowych do nowych funkcji.
6. Wiejskie	6c. Z przewagą mozaikowato rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	18-513.64-33	▪ A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej ▪ D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy ▪ D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza	—
7. Mozaikowe	7a. Z przewagą terenów porolnych	18-513.64-41	▪ A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf; ▪ A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; ▪ A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; ▪ A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie;	—
3. Leśne	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	18-513.64-44	—	—
6. Wiejskie	6c. Z przewagą mozaikowato rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	18-513.64-57	—	—
2. Bagiennoląkowe - głównie bezleśne	2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	18-513.64-58	A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej; C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych; D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy; D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza; D.3.3. Zanieczyszczenie wód E.1.1. Zagrożenia powodziowe	• Utrzymanie naturalnego lub zbliżonego do naturalnego charakteru wód. • Racjonalne zarządzanie wodą oraz ochrona jej zasobów. • Zachowanie drożności terenów dolinnych sprzyjających wymianie powietrza. • Minimalizacja negatywnych oddziaływań hałasu na środowisko. • Ochrona walorów krajobrazowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

				• Ochrona jakości krajobrazu w przypadku modernizacji istniejącej i realizacji nowej infrastruktury technicznej. • Ochrona krajobrazu wraz z kształtowaniem estetyki przestrzeni, w tym podejmowanie tzw. „uchwał krajobrazowych”. • Wykorzystanie walorów krajobrazowych dla rozwoju turystyki i rekreacji, w tym rozwoju sieci tras rowerowych z poszanowaniem jakości krajobrazu. • Współpraca samorządów i podejmowanie działań zwiększających wiedzę i świadomość mieszkańców oraz pracowników jest w zakresie utrzymania i ochrony zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. • Ograniczanie zainwestowania terenów zagrożonych powodzią.
7. Mozaikowe	7a. Z przewagą terenów porolnych	18-513.64-90	—	•
6. Wiejskie	6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	18-513.64-99	• D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy • D.3.2. Zanieczyszczenie powietrza • E.1.1. Zagrożenia powodziowe	—
7. Mozaikowe	7a. Z przewagą terenów porolnych	18-513.64-A6	—	—
6. Wiejskie	6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	18-513.64-D5	• A.2.3. Naturalna i przyspieszona przez działalność człowieka sukcesja zbiorowisk zaroślowych i leśnych na naturalne i półnaturalne zbiorowiska nieleśne; • A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej; • A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej • D.1.1. Hałas komunikacyjny i przemysłowy	—

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Audytu krajobrazowego województwa podkarpackiego

Na terenie gminy zidentyfikowano 4 typy krajobrazu i 5 podtypów krajobrazu. Zidentyfikowano 2 typy krajobrazu wg rzeźby terenu tj. krajobraz wzgórzowy (D) i krajobraz dolin (G).

2.10 Stan powietrza atmosferycznego

Oceny jakości powietrza wykonywane są w odniesieniu do obszaru strefy. Gmina Domaradz zaliczona została do strefy podkarpackiej. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie (GIOŚ) dokonał w strefie podkarpackiej pięcioletniej oceny jakości powietrza za lata 2019 - 2023, pod kątem ochrony zdrowia ludzi oraz oceny pod kątem ochrony roślin.

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia, w latach 2019-2023, wykazała jego dobry stan, o czym świadczy zakwalifikowanie strefy podkarpackiej do klasy 1 i brak przekroczeń dolnego progu oszacowania zanieczyszczeń powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, benzenem, tlenkiem węgla, oraz metalami (Pb, As, Cd, Ni) w pyłe zawieszonym PM₁₀. Natomiast ponadnormatywne przekroczenia zanieczyszczeń powietrza stwierdzono dla ozonu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Strefa podkarpacka w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza ozonem zakwalifikowana została do klasy 3a, co oznacza przekroczenie górnych progów oszacowania. Klasę 3b strefa podkarpacka otrzymała w odniesieniu do zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀ i benzo(a)pirenem, pyłem zawieszonym PM_{2,5}. Oznacza to, że dla tych zanieczyszczeń na obszarze strefy przekroczone zostały górne progi oszacowania oraz przekroczone zostały poziomy dopuszczalne ustalone dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziom docelowy B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀.

Ocenę stanu powietrza pod kątem ochrony roślin wykonano w podkarpackiej dla zanieczyszczenia dwutlenkiem siarki, tlenkiem azotu oraz ozonem. Ocena zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki oraz tlenkiem azotu, w latach 2019-2023 wykazała brak przekroczeń dolnego progu oszacowania, a strefa podkarpacka otrzymała klasę R1.

Ocena zanieczyszczenia powietrza ozonem (O₃) w odniesieniu do kryterium ochrony roślin dla strefy podkarpackiej, w latach objętych analizą, wykazała przekroczenie górnego progu oszacowania i dotrzymanie poziomu docelowego. Strefa w ocenie otrzymała klasę 3a.

Ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim wykonanej ze względu na ochronę zdrowia i ze względu na ochronę roślin wykazała, że w roku 2021, w strefie podkarpackiej przekroczony został poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM₁₀, poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5} fazy II, poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, poziom celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia i poziom celu długoterminowego AOT40 ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin. W latach 2022- 2023 przekroczony został poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, poziom celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia i poziom celu długoterminowego AOT40 ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin.

Z oceny wynika, że na terenie gminy Domaradz w latach 2021-2023 nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} fazy II, a w roku 2023 poziom celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia. Średnioroczny poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w przekroczony został w roku 2021, a dotrzymany w roku 2022 i w roku 2023. W latach 2021-2023 przekroczony był poziom celu długoterminowego AOT40 ozonu ustanowionego ze względu na ochronę roślin, a w latach 2021-2022 poziom celu długoterminowego ozonu dla 8-

godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia. (*Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Podkarpackim, Raport Wojewódzki za rok 2021, 2022 i 2023*)

Z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie podkarpackiej Sejmik Województwa Podkarpackiego w dniu 21 grudnia 2023 r. Uchwałą Nr LXIX/1184/23 przyjął *Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych* przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Nr XXVII/463/20 z dnia 28 września 2020r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2024 r. poz. 297). Aktualizację programu opracowano dla substancji zanieczyszczających powietrze dla których w ocenie rocznej za rok 2021 w strefie podkarpackiej wskazano przekroczenia norm. W Programie założono, że podstawowym działaniem zmierzającym do obniżenia stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy podkarpackiej będzie:

- 1) ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu przez zmianę sposobu ogrzewania w lokalach ogrzewanych indywidualnie niskosprawnymi kotłami lub piecami na paliwo stałe tak, aby z końcem roku 2027 na terenie województwa nie funkcjonowały źródła klasy 3 i 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) prowadzenie działań kontrolnych (kod działania PsDzKo) w odniesieniu do osób fizycznych niebędących podmiotami korzystającymi ze środowiska przez odpowiedzialne samorządy gminne w strefie podkarpackiej,
- 3) zwiększanie udziału zieleni w miastach strefy podkarpackiej o liczbie mieszkańców większej niż 5000 osób (kod działania PsObZi),
- 4) edukacja ekologiczna (kod działania PsEdEk).

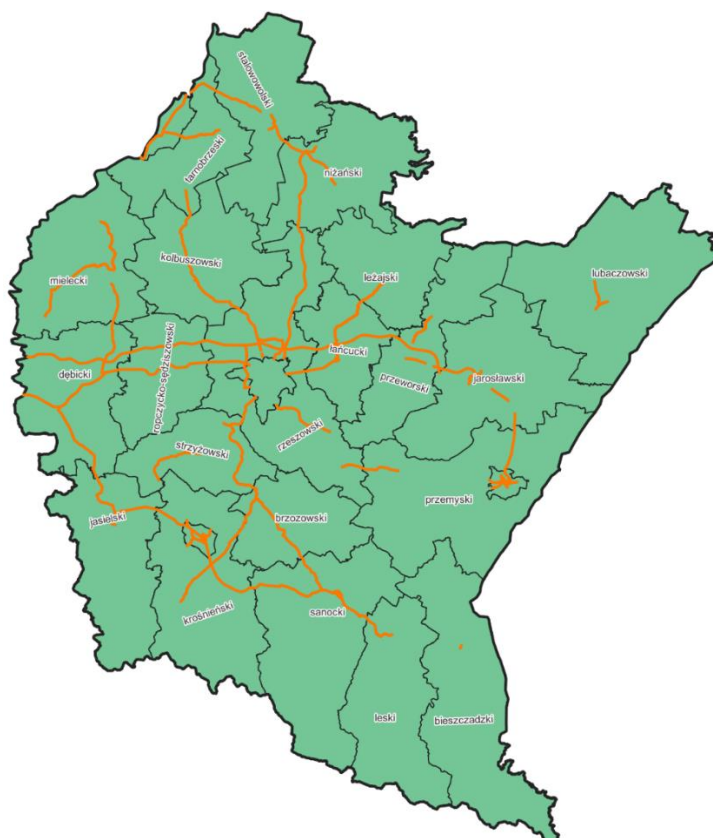
Z rocznej oceny jakości powietrza za rok 2024 (*„Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2024”*) wynika, że na terenie gminy Domaradz w roku 2024 zanieczyszczenia gazowe tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen osiągały na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych. Nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} fazy II, poziomu celu długoterminowego ozonu dla 8-godz. stężenia O₃ ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin, wartości docelowej benzo(a)pirenu B(a)P.

2.11 Klimat akustyczny

Na terenie gminy Domaradz klimat akustyczny jest kształtowany przede wszystkim przez hałas komunikacyjny, instalacje i urządzenia związane z działalnością rolniczą i przemysłowo-usługową. Hałas emitowany na terenie gminy ze względu na swoją częstotliwość i długotrwałość ma charakter punktowy lub liniowy. Na obszarze gminy nie ma istotnych źródeł emisji hałasu przemysłowego, czy też usługowego, więc nie prowadzono pomiaru hałasu, w tym zakresie.

Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego jest droga krajowa Nr KD 19 łącząca przejście graniczne z Białorusią w Kuźnicy z przejściem granicznym ze Słowacją w Barwinku, przebiegająca przez województwa podlaskie, mazowieckie, lubelskie i podkarpackie, oraz droga wojewódzka Nr 886 R Domaradz-Brzozów-Sanok i droga wojewódzka Nr 884 R Przemyśl-Dubiecko-Bachórz-Domaradz.

9 17

(c) 0, 0, 0

Tabela 3 Odcinki dróg krajowych na terenie gminy Domaradz objętych zakresem strategicznej mapy hałasu dla województwa podkarpackiego

Lp.	ID odcinka	Numer drogi		Opis odcinka				Powiat
		krajowy	europejski	Pikietaż		Długość [km]	Nazwa	
				początek	koniec			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
28	81115	19/9	E371	228.561	233.528	4.967	LUTCZA - DOMARADZ	strzyżowski/ brzozowski
29	81101	19/9	E371	233.528	236.117	2.589	DOMARADZ /PRZEJŚCIE/	brzozowski

[źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028, BIP UM WP, 2023 r.]

Tabela. 4. Odcinki dróg wojewódzkich objęte zakresem strategicznej mapy hałasu dla województwa podkarpackiego wraz z ich charakterystyką

Lp.	Nu mer dro gi	Opis odcinka								
		Pikietż		Długo ść (km)	Współrzędne (PL-ETRF89)				Nazwa	Kod TER YT
					początek		koniec			
		początek	koniec		X	Y	X	Y		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1
19	886	0+000	10+068	10,068	21,9441	49,7735	22,0221	49,7053	Domaradz /DK19/ - Brzozów /DW887/	18

Źródło Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028

Tabela 5. Opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem wyrażone wskaźnikiem LDWN i LN

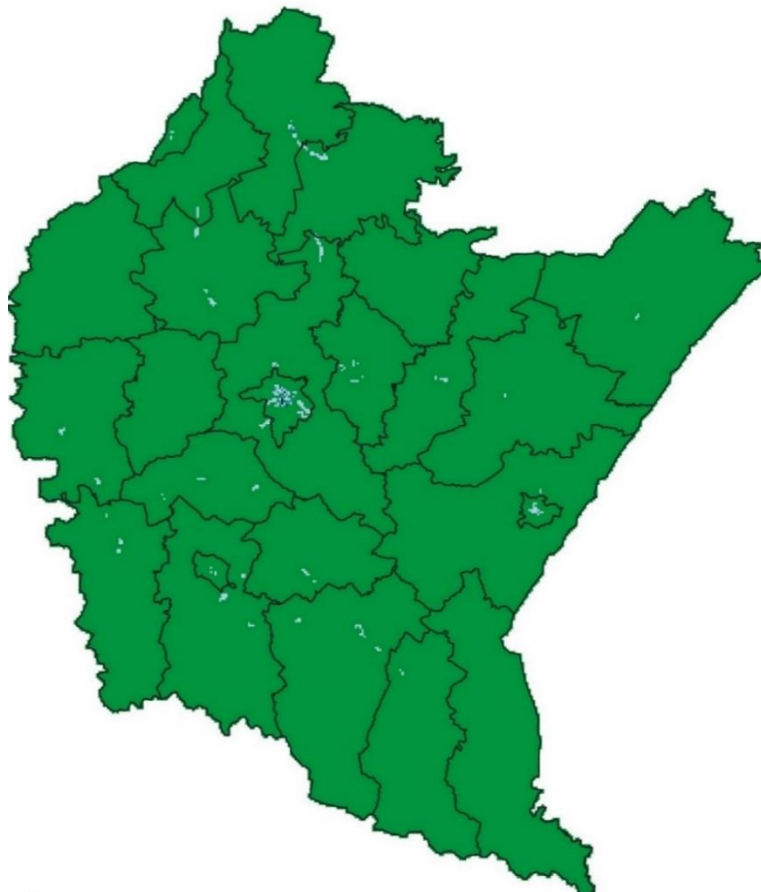
Wskaźnik	Nr drogi	ID odcinka	Pikietaż		Liczba budynków z przekroczeniami hałasu wyrażanego wskaźnikiem L_{DWN} lub L_n dB			
			Początek	Koniec	od 1 do 5	od 5.1 do 10	od 10.1 do 15	>15
1	2	3	4	5	6	7	8	9
LDWN	19/9	81101	233.528	236.117	20	16	0	0
		81115	228.561	233.528	11	8	0	0
LN	19/9	81101	233.528	236.117	32	0	0	0
		81115	228.561	233.528	16	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028, BIP UM WP, 2023 r.

Na podstawie opracowanych strategicznych map hałasu opracowany został Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028, który przyjęty został uchwałą LXXIII/1258/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028” i opublikowany w dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego (Dz.U. Woj. Podkarpackiego z 2024 r. poz. 2474).

W programie ochrony środowiska przed hałasem przewiduje się zmniejszenie liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu na terenie województwa (Rysunek 12).

Rysunek 12. Zmniejszenie liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu ($R=NHASMH-NHAPOH$) w siatce kwadratów 500 x 500 m na terenie województwa podkarpackiego

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa podkarpackiego na lata 2024-2028

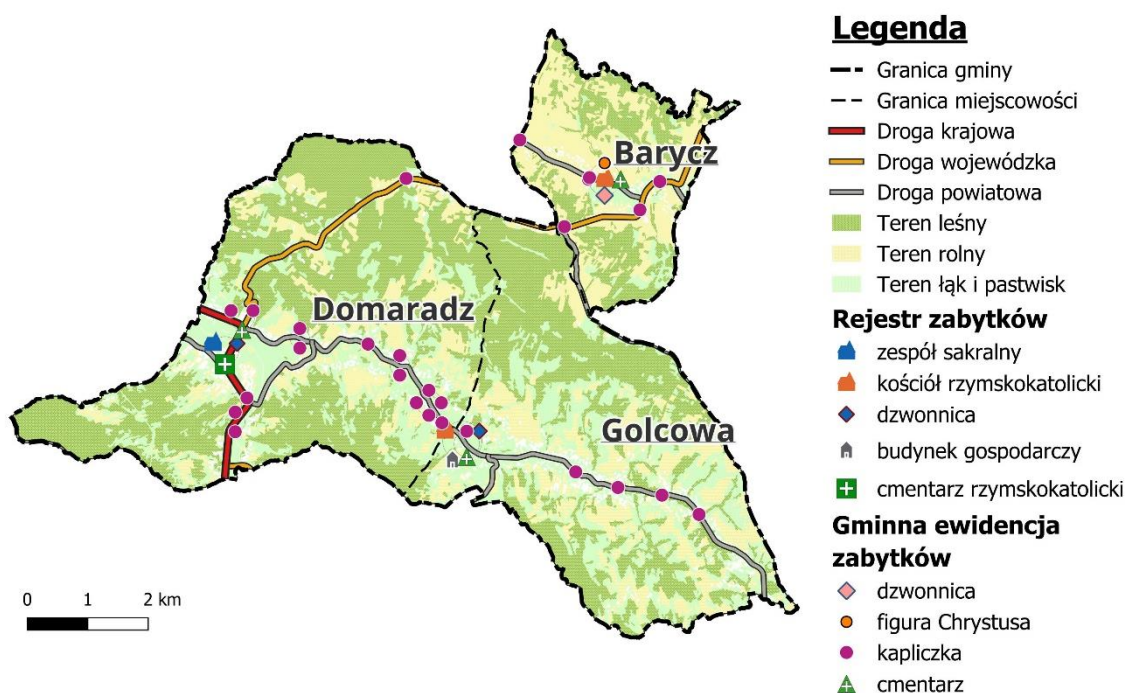
„Program ochrony środowiska przed hałasem 2024-2028” zakłada długofalową strategię ukierunkowaną na określenie i realizację celów w zakresie ochrony przed hałasem, w tym w zakresie planowania przestrzennego. Działania powinny być podejmowane już na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tj. ustalenia te powinny dotyczyć w szczególności:

- strefowania funkcji terenu;
- obowiązku zastosowania urbanistycznych środków ochrony przed hałasem jak np. wały ziemne, ekrany akustyczne itp. jako warunek umożliwiający realizację obiektów chronionych przed hałasem i wibracjami;
- nieprzekraczalnej odległości pierwszej linii zabudowy od krawędzi jezdni, jeżeli realizacja urbanistycznych środków ochrony przed hałasem nie jest możliwa
- określenia wymaganej izolacyjności akustycznej całkowitej [R_w , dB] przegrody zewnętrznej w przypadku gdy nie jest możliwe zastosowanie rozwiązań określonych w dwóch pierwszych punktach.

2.12. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie gminy Domaradz zlokalizowanych jest kilka zabytków nieruchomych, stanowiących znaczącą część dziedzictwa kulturowego regionu. Zabytki te są świadectwem wielowiekowej historii i tradycji gminy. Są to przede wszystkim budowle o charakterze sakralnym, a nadto cmentarze rzymskokatolickie (Rysunek 13). Ich ochrona jest istotna dla zachowania tożsamości lokalnej oraz atrakcyjności krajobrazowej, a tym samym turystycznej gminy.

Rysunek nr 13. Zabytki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Domaradz

Najbardziej wartościowe obiekty o wartości historycznej, artystycznej lub naukowej wpisane zostały do rejestru zabytków (7 obiektów):

Rejestr zabytków nieruchomych

BARYCZ

- kościół parafialny pw. św. Józefa; A-193 z 15.03.1990 roku.

DOMARADZ

- dawny kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa; A-1110 z 21.01.1970 roku.
- dzwonnica kościelna przy dawnym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja Biskupa; A-1110 z 21.01.1970 roku.
- teren dawnego cmentarza przy dawnym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja Biskupa; A-110 z 21.01.1970 roku.
- starodrzew w otoczeniu dawnego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja Biskupa; A-1110 z 21.01.1970 roku.

GOLCOWA

- kościół parafialny pw. św. Barbary; A-604 z 27.11.1952 roku.
- dzwonnica kościelna przy kościele parafialnym pw. św. Barbary; A-430 z 02.09.2010 roku.
- łamus (skarbczyk) przy kościele parafialnym pw. św. Barbary; A-430 z 02.09.2010 roku.

Rejestr zabytków ruchomych

DOMARADZ

- wyposażenie ruchome w dawnym kościele parafialnym pw. św. Mikołaja; B-746 z 21.01.1970 roku: ołtarz boczny lewy, rzeźby św. Andrzej i Wojciech, w zwieńczeniu ołtarza jw., obraz Św. Katarzyna, w zwieńczeniu ołtarza jw., ołtarz boczny prawy, obraz Matka Boża Różańcowa ze św. Dominikiem, w retabulum ołtarza jw., rzeźby aniołów, w zwieńczeniu ołtarza jw., ambona, - prospekt organowy i organy piszczalkowe, chrzcielnica, pokrywa chrzcielnicy, szafa, portret sarmacki męski, obraz Przemienienie Pańskie, obraz Nawiedzenie, obraz Zwiastowanie, obraz Święta Rodzina, obraz Ostatnie wieczerza, obraz Zmartwychwstanie, obraz Erazm z Rotterdamu, krucyfiks, w tęczy, krucyfiks, w kruchcie zachodniej, krucyfiks, w ogrójcu, krucyfiks ołtarzowy, rzeźba Chrystus frasośliwy, umbrakulum, rzeźba Baranek apokaliptyczny, lichtarz, para lichtarzy, feretron z obrazami Św. Dominik oraz Anioł Stróż, latarnia na świecę, - ornat biały, ornat czerwony i paramenty (velum, bursa, stuła i manipularz), ornat i paramenty (stuła i manipularz), ornat czarny, ornat czerwony i paramenty (velum, bursa, stuła i manipularz), ornat czerwony, ornat czerwony i paramenty (stuła i manipularz), ornat zielony i paramenty (velum, bursa, stuła i manipularz), dzwon
- elementy wyposażenia ruchomego dawnego kościoła parafialnego pw. św. Mikołaja Biskupa; B-740 z 12.01.2016 roku: ołtarz główny, obraz Św. Mikołaj, w ołtarzu jw., rzeźba Św. Piotr, w ołtarzu jw., rzeźba Św. Paweł, w ołtarzu jw., tabernakulum, w ołtarzu jw., destrukty desek stropowych z dekoracją malarską, malowidło za ołtarzem głównym, malowidła na stropach nawy i prezbiterium.

GOLCOWA

- wyposażenie ruchome oraz dekoracje malarskie w kościele parafialnym pw. św. Barbary; B-361 z 13.09.2010 roku: ołtarz główny, obraz Matka Boża z Joachimem i Anną, w ołtarzu jw., obraz Święta Rodzina, w ołtarzu jw., obraz Trójca Święta, w ołtarzu jw., rzeźba Św. Piotr, w ołtarzu jw., rzeźba Św. Paweł, w ołtarzu jw., rzeźba Św. Stanisław Bp, w ołtarzu jw., 44 rzeźba Św. Wawrzyniec, w ołtarzu jw., rzeźby para putt, w ołtarzu jw., - tabernakulum, w ołtarzu jw., antepedium, w ołtarzu jw., ambona, ołtarz boczny z figurą Dzieciątka Jezus, w prezbiterium, feretron z obrazami Matka Boża Różańcowa i Najświętsze Serce Pana Jezusa, chrzcielnica, -pokrywa chrzcielnicy, rzeźba Chrystus Zmartwychwstały, krucyfiks, - ołtarz boczny pw. św. Barbary, obraz Święta Barbara, w ołtarzu jw., sukienka obrazu Święta Barbara, w ołtarzu jw., rzeźby para putt, w ołtarzu jw., ołtarz boczny z obrazem Matki Bożej Nieustającej Pomocy, rzeźba Matka Boża z Dzieciątkiem, krucyfiks na belce tęczowej, obraz Matka Boża Jackowa, obraz Św. Barbara, pająk, obraz Św. Stanisław Kostka, obraz Św. Jacek, konfesjonał, prospekt organowy, polichromia ścian i stropów.

- elementy wyposażenia ruchomego kościoła parafialnego pw. św. Barbary; B-805 z 09.11.2016 roku: dokument konsekracji kościoła, umbraculum, obraz Święta Barbara, księga „Liber Documentorum Ecclesia Parochialis in Golcowa”.

Rejestr zabytków archeologicznych

Na terenie gminy Domaradz żaden zabytek archeologiczny nie został dotychczas objęty ochroną prawną na mocy wpisu do rejestru zabytków archeologicznych województwa podkarpackiego.

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Domaradz

Zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Domaradz obejmują, zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, obiekty wpisane i niewpisane do rejestru zabytków. Z terenu gminy Domaradz zewidencjonowanych zostało 80 obiektów nieruchomych o charakterze zabytkowym, w tym 36 stanowisk archeologicznych. Zabytki te obejmują zabudowania o charakterze sakralnym, cmentarze rzymskokatolickie, oraz tzw. małą architekturę obejmującą kapliczki i figury przydrożne, a nadto stanowiska archeologiczne. Do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Domaradz: w Baryczy oprócz zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisano także: cmentarz rzymskokatolicki (k.XIX/pocz.XX.), dzwonnice kościelną (1908), 6 kapliczek (większość z końca XIX w. lub początku XX), 1 figurę przydrożną Jezusa Chrystusa i 1 stanowisko archeologiczne z epoki kamienia i epoki brązu, w Domaradzu: oprócz zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisano również: cmentarz rzymskokatolicki z 2 połowy XIX w., 16 kapliczek główne z końca XIX w. lub początku XX w., 13 stanowisk archeologicznych z okresu neolitu lub wczesnego brązu, okresu halsztackiego, epoki kamienia, w Golcovej oprócz zabytków wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisano ponadto: cmentarz rzymskokatolicki z 2 połowy XIX w., 5 kapliczek z końca XIX w. lub początku XX w., 20 stanowisk archeologicznych z epoki wczesnego średniowiecza, okresu wpływów rzymskich, kultury prahistorycznej, schyłku neolitu, epoki brązu i okresu halsztackiego oraz inne o niekreślonej dacie.

3. OCENA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU

3.1 Cel opracowania projektu planu ogólnego

Projekt planu ogólnego gminy Domaradz sporządzony został w następstwie podjęcia Uchwały Nr III.18.2024 Rady Gminy Domaradz z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Domaradz.

Obowiązek sporządzenia planu ogólnego został nałożony na gminy przez art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 z późn. zm.), zwanej dalej u.p.z.p. Zapisy planu ogólnego gminy Domaradz będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będą stanowiły podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Ww. dokumenty stanowią natomiast podstawę formalną i merytoryczną do wydawania decyzji o pozwoleniu na budowę.

Granice opracowania planu ogólnego stanowią granice administracyjne gminy Domaradz. Zakres opracowania zawiera ustalenia określone w ww. ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

Projekt planu ogólnego uwzględnia uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b, w tym m.in. formy ochrony przyrody oraz ich otuliny, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału, obszary gruntów zmeliorowanych, tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy, strefy ochronne ujęć wody, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi, udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji, zabytki, obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji, obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji, obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją, grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne, zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe. Uwzględnienie uwarunkowań w określonych w u.p.z.p będzie miało wpływ na ochronę środowiska i kształtowanie przestrzeni gminy.

Zakres opracowania zawiera ustalenia określone w u.p.z.p., Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758) oraz Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 poz. 729).

3.2 Ustalenia projektu planu ogólnego

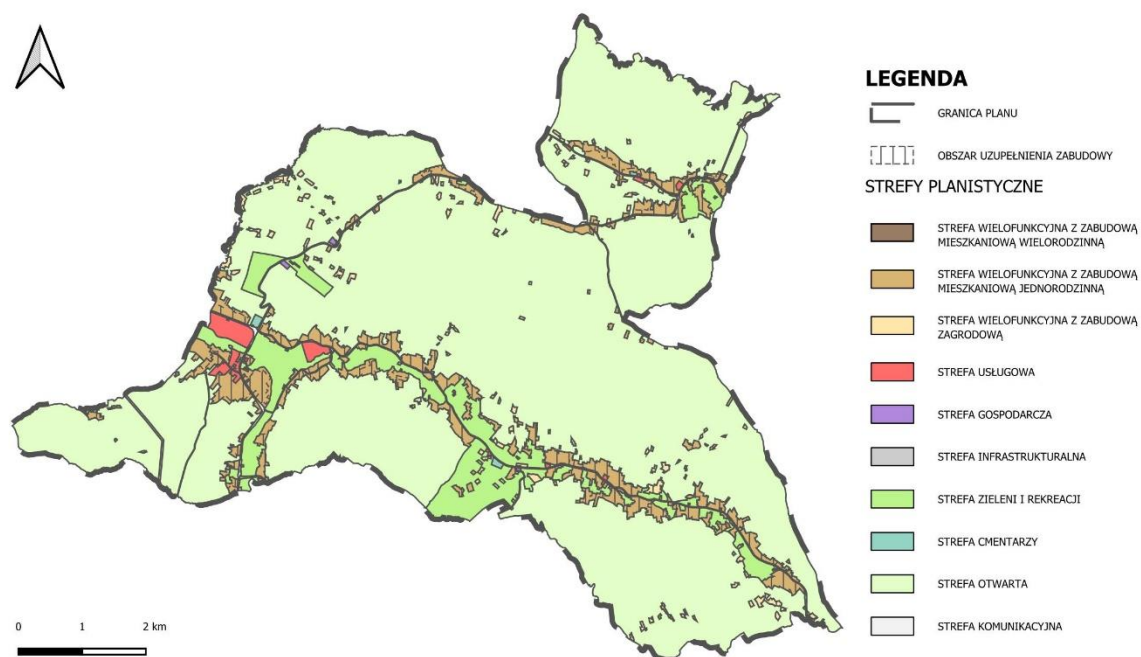
W Planie ogólnym dla Gminy Domaradz ustalono następujące strefy planistyczne:

- a) SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU – strefy usługowe,
- e) SP – strefy gospodarcze,
- f) SC – strefy cmentarzy,
- g) SN – strefa zieleni i rekreacji,
- h) SI – strefa infrastrukturalna,
- i) SO – strefy otwarte,
- j) SK – strefy komunikacji.

Rozmieszczenie stref planistycznych przedstawiono na Rysunku 14. Dla każdej z tych stref, z wyjątkiem strefy komunikacji i strefy otwartej określono wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, nie mniejsze jednak niż wynika to z przepisów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów.

Dla stref planistycznych wymienionych w lit. od a) do g) wyznaczono wartości maksymalnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Dla poszczególnych stref określono również profile dodatkowe.

Rysunek nr 14. Strefy planistyczne w POG Gminy Domaradz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminy Domaradz

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ

Symbole stref: **1SW - 6SW**

- *Profil podstawowy:* teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- *Profil dodatkowy:* teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy:* 0,8
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy:* 40 %
- *Maksymalna wysokość zabudowy:* 15 m
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej:* 30 %

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ

Symbole stref: **1SJ – 134SJ**

- *Profil podstawowy:* teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej,
- *Profil dodatkowy:* teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy:* 0,8
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy:* 30 %
- *Maksymalna wysokość zabudowy:* 12 m
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej:* 30 %

STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ

Symbole stref: **1SZ – 131SZ**

- *Profil podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej,*
- *Profil dodatkowy: teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód*
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,6*
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30 %*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 12 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %*

STREFA USŁUGOWA

Symbole stref: **1SU – 25SU**

- *Profil podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej,*
- *Profil dodatkowy: teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,*
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9*
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 40 %*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 15 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30 %*

STREFA GOSPODARCZA

Symbole stref: **1SP-6SP**

- *Profil podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogródków działkowych, teren infrastruktury technicznej,*
- *Profil dodatkowy: teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód*
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,9*
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 60 %*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 15 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20%*

STREFA INFRASTRUKTURALNA

Symbole stref: **1SI – 5SI**

- *Profil podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,*
- *Profil dodatkowy: teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 20 %*

STREFA ZIELENI I REKREACJI

Symbole stref: **1SN – 23 SN**

- *Profil podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej*
- *Profil dodatkowy: teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu*
- *Maksymalna nadziemna intensywność zabudowy: 0,4*
- *Maksymalny udział powierzchni zabudowy: 30 %*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 10 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 50 %*

STREFA CMENTARZY

Symbole stref: **1SC – 3SC**

- *Profil podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,*
- *Profil dodatkowy: teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód,*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 12 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 30%*

STREFA OTWARTA

Symbole stref: **1SO – 17SO**

- *Profil podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,*
- *Profil dodatkowy: teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej,*
- *Maksymalna wysokość zabudowy: 5 m*
- *Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej: 80 %*

STREFA KOMUNIKACYJNA

Symbole stref: **1SK – 13SK**

- *Profil podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej*
- *Profil dodatkowy: teren drogi zbiorczej,*

W projekcie planu ogólnego wyznaczono 74 obszary uzupełnienia zabudowy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. poz. 729 z 2024 r.). Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru wynosi ok. 624,5 ha.

3.3 Powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami

Projekt planu ogólnego realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie. Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym, jakim jest plan ogólny gminy, musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego - Perspektywa 2023 jest podstawowym narzędziem do prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej przez organy samorządu województwa w celu osiągnięcia ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju województwa. Plan wojewódzki musi być zgodny z krajową polityką przestrzenną, a ta z kolei z polityką międzynarodową, w tym dotyczącą ochrony środowiska. Wzajemne powiązanie tych dokumentów umożliwia spójne kształtowanie przestrzeni oraz prowadzenie strategicznych inwestycji w skali kraju.

Kolejnym dokumentem opracowanym na szczeblu regionalnym, który musi zostać uwzględniony w planie ogólnym gminy jest Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r. Audyt krajobrazowy stanowi podstawę do podejmowania działań w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, a także wskazuje krajobrazy priorytetowe, czyli te które są szczególnie cenne dla społeczeństwa ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno - widokowe, i jako takie wymagają zachowania lub określenia zasad i warunków jego kształtowania. W audycie krajobrazowym na terenie Gminy Domaradz wskazane zostały 2 krajobrazy priorytetowe.

Projekt planu ogólnego Gminy Domaradz uwzględnia rekomendacje i wnioski dotyczące kierunków i zasad kształtowania zabudowy, zagospodarowania i użytkowania terenów, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości ww. krajobrazów oraz rekomendacje w zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki, wartości i zagrożeń zidentyfikowanych. Dokument zawiera również rekomendacje dla obszarów lub obiektów, o których mowa w art 38a ust 3 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na potrzeby planu ogólnego gminy przed podjęciem prac planistycznych sporządzono opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. Szczegółowy zakres opracowań ekofizjograficznych został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych. Opracowanie diagnozuje i określa predyspozycje przyrodnicze do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej analizowanego terenu. W wyniku analiz wskazano tereny, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz przeprowadzono ocenę przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu. W opracowaniu dokonano szczegółowej diagnozy zasobów, stanu, zagrożeń środowiska. Zagadnienia te zostały również przedstawione na mapie. W wyniku diagnozy określono także przyrodnicze predyspozycje do kształtowania struktury funkcjonalno – przestrzennej poszczególnych terenów oraz przydatności poszczególnych terenów do rozwoju funkcji użytkowych z uwzględnieniem infrastruktury niezbędnej do ich prawidłowego funkcjonowania.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, istotne z punktu widzenia spójności działań proekologicznych, zostały uwzględnione w następujących dokumentach:

- 1) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- 2) Polityka energetyczna Polski 2040 (Monitor Polski 2021 r. poz. 264);
- 3) Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej;
- 4) Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.);
- 5) Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- 6) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022;
- 7) Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów;
- 8) Program Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej oraz Plan Działań na lata 2015–2020;
- 9) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020);
- 10) Program wodno-środowiskowy kraju;
- 11) Dyrektywy Unii Europejskiej;
- 12) konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską - dokumenty rangi międzynarodowej o charakterze przestrzennym, stanowiące podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych.

Cele ochrony środowiska określone w ww. dokumentach nadrzędnych w Planie Ogólnym Gminy Domaradz realizowane będą w sposób pośredni, natomiast sposób realizacji tych celów wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Działania proekologiczne ustanowione na szczeblu międzynarodowym znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach krajowych, wojewódzkich, ponadlokalnych, w tym powiatowych a następnie gminnych. Plan ogólny nie odzwierciedla, więc bezpośrednio przyjętych kierunków działań. Cele ochrony środowiska określone w dokumentach nadrzędnych realizowane są pośrednio poprzez rozmieszczenie stref i ustalenia zasad zabudowy i zagospodarowania poszczególnych stref, uwzględniające takie priorytety jak: pośrednio uwzględniają następujące priorytety:

- przeciwdziałanie zmianom klimatu i globalnemu ociepleniu,
- ochronę przyrody i bioróżnorodności,
- zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych .

W Prognozie uwzględnione zostały cele i priorytety określone w Programie Ochronie Środowiska dla Gminy Domaradz funkcjonującym na mocy Uchwały Nr XXVIII/181/05 Rady Gminy Domaradz z dnia 28 września 2005 r w sprawie Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami. tj.

Cel 1. Ochrona i poprawa jakości środowiska

- Priorytet 1. Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych
- Priorytet 2. Gospodarka odpadami
- Priorytet 3. Ochrona przed hałasem
- Priorytet 4. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Priorytet 5. Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i przeciwdziałanie zmian klimatu
- Priorytet 6. Ochrona przyrod, krajobrazu i różnorodności biologicznej

Cel 2 Racjonalne użytkowanie zasobów środowiska.

- Priorytet 1. Zmniejszenie materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadów gospodarki
- Priorytet 2. Wykorzystanie energii odnawialnej
- Priorytet 3. Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych
- Priorytet 4. Ochrona kopalin
- Priorytet 5. Wzbogacenie i racjonalne użytkowanie lasów

Cel 3. Brak w Programie

Cel 4. Edukacja ekologiczna, dostęp do informacji i poszerzanie dialogu społecznego

- Priorytet 1. Propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie

W Prognozie analizowano również zapisy nielicznych prognoz sporządzonych do planów miejscowych funkcjonujących na terenie Gminy Domaradz.

Ponadto projekt planu ogólnego zawiera ustalenia istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (art. 72). Ustawa ta wskazuje zagadnienia, które należy w planie uwzględnić. W projekcie planu ogólnego, w zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody m.in.:

- wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- wyznaczono strefy otwarte bez zabudowy, na których zachowane zostały funkcje: gruntów leśnych, oraz terenów rolnych, zieleni naturalnej, terenów wodnych i łąk;
- wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, w których ustalono wskaźniki zabudowy i minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, wyznaczono w strefach co zapewnia ochronę środowiska i krajobrazu;
- w strefach bez zainwestowania dopuszczono tereny zieleni naturalnej lub urządzonej;
- w strefach otwartych uwzględnione zostały tereny zagrożone ruchami masowymi (w tym tereny osuwiskowe), obszary szczególnego zagrożenia powodzią, formy ochrony przyrody, ochronnych ujęć wód, obszary priorytetowe.

3.4 Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, który na mocy art. 65 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw

(t.j. Dz. U. z 2024 poz. 1130 z późn. zm.) zastępuje dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Jest dokumentem, z którym badana jest zgodność planów miejscowych, oraz decyzji o warunkach zabudowy (WZ). Decyzje o warunkach zabudowy będą mogły być wydawane wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym, po jego uchwaleniu. Plan ogólny będzie zawierał ustalenia dotyczące funkcji terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokumenty te będą musiały zachowywać zgodność. Takie rozwiązanie ma zapewnić większy wpływ na rozwój lokalny i ograniczyć zjawisko niekontrolowanego rozlewania się zabudowy, co przełoży się na mniejszą, niekorzystną ingerencję w środowisko naturalne.

Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy mogą funkcjonować nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026 r. i do tego czasu muszą zostać uchwalone plany ogólne gmin, ponieważ ich brak uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym. Brak ustaleń projektu planu ogólnego może zahamować realizację inwestycji na terenie gminy, ponieważ niemożliwe będzie uchwalenie planów miejscowych. Decyzje WZ będą mogły być wydawane wyłącznie na terenach uzupełnienia zabudowy, które wyznaczane są w planie ogólnym. W przypadku braku planu ogólnego w obszarze opracowania realizacja zabudowy będzie możliwa wyłącznie na podstawie obowiązujących niewielkich obszarowo planów miejscowych, które w większości zostały zrealizowane. Utrudni to skuteczną ochronę środowiska przyrodniczego terenów gminy oraz kształtowanie ładu przestrzennego na jej terenie.

Odstąpienie od uchwalenia projektu planu ogólnego pozbawi Gminę Domaradz narzędzia do koordynacji zagospodarowania przestrzennego w zgodzie z wymaganiami kształtowania ładu przestrzennego, ochrony przyrody i krajobrazu. Może również spowodować nasilenie się nowych i niekontrolowanych procesów inwestycyjnych.

3.5 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Projekt planu ogólnego odnosi się do terenów częściowo zurbanizowanych, gdzie dokonano już przekształcenia środowiska naturalnego. Skala problemów będzie odmienna, dla każdej z wydzielonych stref. W strefach związanych z zabudową i zainwestowaniem istotnym będzie ograniczanie zanieczyszczenia powietrza pochodzącego z emisji niskiej oraz gleb i wód podziemnych. W strefie komunikacyjnej najbardziej istotne będzie ograniczanie hałasu komunikacyjnego na terenach w sąsiedztwie drogi krajowej i wojewódzkiej, a po realizacji drogi ekspresowej S 19, a także ograniczanie zanieczyszczeń powietrza i wód generowanych przez transport. W gminie znajdują się znaczne tereny rolne, leśne, łąk i pastwisk, zieleni nieurządzonej oraz tereny wód, które objęte zostały strefą otwartą. Strefa ta w założeniu będzie chronić środowisko przyrodnicze i różnorodność biologiczną. Będzie ona obejmować także tereny występowania zagrożenia powodzią i niekorzystnych procesów osuwiskowych. Problemem mogą być zanieczyszczenia punktowe pochodzące z osadnictwa oraz rolnictwa oraz długotrwała susza powodująca coraz częstsze problemy z zapewnieniem odpowiedniej ilości wody na potrzeby bytowe w szczególności na obszarach niezawodociągowanych. W każdej ze stref problemem może być wzrost ilości źródeł promieniowania elektromagnetycznego w środowisku. Należy zaznaczyć, że projekt planu ogólnego nie będzie miał bezpośredniego oddziaływania na środowisko.

3.6. Obszary objęte przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

W strefach wyznaczonych w Planie Ogólnym Gminy nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na środowisko.

3.7. Ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

W planie ogólnym wyznaczono 10 stref, z tego przewidywane oddziaływania na środowisko obejmują tylko strefy z zabudową i zagospodarowaniem nieruchomości zabudowanych, a tylko w niewielkiej części dotychczas niezabudowanych, w tym strefy uzupełnienia zabudowy. Na terenach zabudowanych i zagospodarowanych w stanie istniejącym uwzględniono istniejące przeznaczenia, a oddziaływania na środowisko będą wynikały z istniejącego lub rozbudowywanego zagospodarowania. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego zwiększenia oddziaływania tych terenów na środowisko. Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zostały przedstawione w pkt. 4. Na terenach niezabudowanych przewidziano realizację zabudowy i jednocześnie ustalono minimalną powierzchnię terenów biologicznie czynnych. Wprowadzenie tego wskaźnika daje możliwość ograniczania niepożądanych skutków dla środowiska. Ponadto rzeczywista chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę (MPZP + obszary uzupełnienia zabudowy) znacznie przekracza dopuszczalną wartość określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, więc nie jest możliwe wyznaczenie dodatkowych stref poza istniejącymi obszarami. Rzeczywista chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę wynosi 1949 osób, co stanowi 195 % zapotrzebowania, natomiast dopuszczalna chłonność terenów zgodnie z ustawą powinna wynosić od 70 % do 130 % (699-1299 osób).

3.8. Ocena oddziaływania na komponenty środowiska i zagrożenia dla środowiska w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Uchwalenie projektu planu ogólnego nie będzie-bezpośrednio oddziaływać na środowisko. Dopiero uchwalenie planu miejscowego sporządzonego na podstawie planu ogólnego może wywoływać skutki środowiskowe, co w konsekwencji może wiązać się z wprowadzeniem do środowiska dodatkowych ilości substancji i energii, nieodwracalnym przekształceniem powierzchni ziemi oraz zmianą stosunków wodnych.

Skutki możliwych oddziaływań zagospodarowania poszczególnych terenów będą zależały od stopnia realizacji ustaleń projektu planu, przepisów dotyczących ochrony środowiska, oraz przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego, wrażliwości terenów sąsiadujących, a także od kumulacji oddziaływań.

W tabeli 6 zestawiono przewidywane oddziaływanie poszczególnych stref na komponenty środowiska. Wprowadzone w tabeli symbole oznaczają oddziaływanie:
wg siły i kierunku oddziaływań:

- (+) korzystnie wpływające na środowisko,
- (0) neutralne wobec środowiska,
- (-) negatywne dla środowiska, w stopniu: 1 - nieznacznym, 2 - umiarkowanym, 3 - znaczącym,

b) czasu oddziaływania:

- (K) krótkoterminowe,

- (Ś) średnioterminowe,
- (D) długoterminowe,
- c) trwałości:
 - (N) nieodwracalne,
 - (O) odwracalne,
- d) sposobu oddziaływania:
 - (B) bezpośrednie,
 - (P) pośrednie,
 - (W) wtórne,
- e) oddziaływanie:
 - (MZ) – mało znaczące
 - (Z) – znaczące
 - (P) – pozytywne
 - (N) – negatywne

Tabela 6. Ocena wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na komponenty środowiska

Ustalenia PGO - strefy	SW -	SJ	SZ	SU	SP	SI	SC	SN	SO	SK
Wpływ na środowisko										
Powierzchnia ziemi	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	- 2 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-2 DNB
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wody	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	-1 DNP	+ DNP	-1 DNP
Powietrze i klimat	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	- 1 DNB	0	+ DOB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNP
Rośliny	0 DNP	0 DNP	0 DNP	- 1 DNB	- 1 DNB	0 DNP	+ DNB	0 DNP	+ DNB	- 1 DNP
Obszary przyrodniczo cenne, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	- 1 DNP
Zwierzęta	-1 DNP	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNP	- 2 DNB	-1 DNP	0	0 DNP	+ DNP	-1 DNP
Różnorodność biologiczna	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	- 1 DNB	-1 DNB	0	0 DNB	+ DNB	-1 DNB
Krajobraz	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	-1 DNB	- 2 DNB	- 1 DNB	+ DNB	+ DNP	+ DNP	-1 DNP
Zabytki	+ DNP	+ DNP	0	+ DNP	0	0	+ DNB	0	0	0
Dobra materialne	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	+ DNB	0	+ DNB	0	+ DNB
Oddziaływanie	MZ	MZ	MZ	MZ	Z	MZ	P	P	P	Z

Źródło: opracowanie własne

3.8.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Ustalenia planu mogą spowodować ograniczenie powierzchni biologicznie czynnych i zmniejszenie przestrzeni produkcyjnej gleb oraz częściowo nieodwracalne przekształcenia rzeźby terenu i krajobrazu. Przekształceniom mogą ulec tereny pod nowymi budynkami i budowlami podczas ich posadowienia i budowy fundamentów. W miejscach wprowadzenia nowej zabudowy, lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Strefowanie w planie ogólnym zdecydowanie ograniczy rozlewanie się zabudowy i nieracjonalne wykorzystanie terenu do terenów uzupełnienia zabudowy i objętych nowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze gminy występują liczne tereny osuwiskowe, praktycznie wykluczające te tereny spod zabudowy.

Niewielkie uciążliwości związane z zanieczyszczeniami gleb substancjami ropopochodnymi związane będą z rozwojem systemu komunikacji oraz z miejscami postojowymi. Przepisy środowiskowe regulują kwestię odpowiedniego zabezpieczenia przed przenikaniem substancji ropopochodnych i osadów do ziem. Nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na w wyniku działalności rolniczej, ponieważ rolnictwo prowadzone na terenie gminy ma charakter ekstensywny. Przekształcenia rzeźby terenu nie będą istotne, ponieważ nie będą prowadzić do degradacji krajobrazu, zmieniają natomiast jego funkcję.

Wyznaczenie stref otwartych (SO) będzie miał zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko naturalne. Natomiast wyznaczenie stref komunikacji może skutkować negatywnym oddziaływaniem na środowisko spowodowane makroniwelacją terenu pod nowe obiekty infrastruktury drogowej. Budowa drogi ekspresowej S19 spowoduje lokalne zmiany w krajobrazie wzdłuż jej trasy i w sąsiedztwie.

3.8.2. Oddziaływanie na wody

Ustalenia projektu planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Ochrona zasobów wodnych, zarówno powierzchniowych, jak też podziemnych, realizowana będzie poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, odpowiednio do istniejących uwarunkowań hydrograficznych. Zapisy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej będą określone w dokumentach niższego szczebla tworzonych na podstawie planu ogólnego. Ustalenia projektu planu ogólnego mogą pośrednio wpływać na zwiększenie ilości ścieków komunalnych w strefach dopuszczających zabudowę i usługi, ponieważ potencjalnie zwiększy się liczba osób przebywających na tych terenach. Ponadto zabudowa i utwardzenie powierzchni działek budowlanych zmniejszą powierzchnie retencjonowania wód. Ustalenie w planie ogólnym minimalnych powierzchni biologicznie czynnych dla każdej strefy będzie miało pozytywny wpływ na retencjonowanie wód opadowo-roztopowych.

3.8.3 Oddziaływanie na powietrze

Nie prognozuje się znaczącego wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na jakość powietrza. Zwiększona emisja do atmosfery nie powodująca przekroczeń dopuszczalnych poziomów głównych zanieczyszczeń będzie wynikiem prowadzonej działalności gospodarczej i zamieszkiwania, w wyznaczonych strefach oraz rozwoju strefy komunikacyjnej.

3.8.4. Oddziaływanie na klimat

Wiejski charakter zabudowy Gminy Domaradz, o niskiej intensywności, często rozproszona nie sprzyja tworzeniu się wysp ciepła, ale przewietrzaniu terenów. Pozytywny wpływ na klimat będzie miało zachowanie terenów otwartych poprzez wyznaczenie strefy otwartej (SO), terenów zieleni i rekreacji (SN). Z uwagi na urozmaiconą rzeźbę terenu gminy możliwe mogą być miejscowe zmiany klimatu lokalnego.

3.8.5 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta oraz obszary chronione, w tym Natura 2000

Strefy zabudowy obejmują przede wszystkim istniejącą, historycznie ukształtowaną zabudowę, obszary wynikające z obowiązujących planów miejscowych, oraz tereny nowej zabudowy mieszkaniowej wyznaczonej z uwzględnieniem chłonności terenu, oraz zabudowy usługowej. Zajęcie terenu pod nową zabudowę związane będzie z zajęciem terenów biologicznie czynnych i usunięciem porastającej jej roślinności. W to miejsce pojawiają się gatunki ruderalne i mogą być wprowadzane obce dla rodzimej przyrody, na terenach zieleni, w granicach prowadzonych inwestycji.

Tereny potencjalnej zabudowy mogą ograniczać siedliska bytowania i żerowania zwierząt oraz korytarze migracyjne zwierząt. Przebieg korytarzy ekologicznych przedstawiony został na Rysunku 9. Korytarze ekologiczne w przeważającej części wchodzi w obszar strefy otwartej (SO), w której obowiązuje zakaz zabudowy. Korytarze ekologiczne przebiegają poza terenami skupionej zabudowy mieszkaniowej i poza centrum wsi. Korytarze leśne będą przecinane przez drogę ekspresową S19, która wchodzić będzie w strefę komunikacyjną (SK). Dla tej drogi projekt techniczny drogi wskazał miejsca przejść dla zwierząt, które po realizacji będą okresowo monitorowane. Korytarze rzeczne objęte zostały obszarami Natura 2000. Część wyznaczonych stref generować będzie uciążliwości dla zwierząt objętych ochroną gatunkową. Zakaz budowy powinien obejmować okresy lęgowe, a ograniczenie hałasu wymagać będzie stosowania odpowiednich rozwiązań technologicznych.

Przy wyznaczaniu stref zastosowano zasadę zrównoważonego rozwoju poprzez zachowanie części terenów biologicznie czynnych i określenie minimalnego wskaźnika dla tych terenów.

3.8.6. Oddziaływanie na krajobraz

Zmiana lokalnego krajobrazu wynika z zajęcia pod nową zabudowę i komunikację terenów otwartych dotychczas niezabudowanych tj. terenów zieleni naturalnej, nieużytków, i terenów zadrzewionych i zakrzewionych na gruntach rolnych, oraz części terenów rolnych. Wyznaczenie stref otwartych (SO) pozwoli na częściowe zachowanie walorów krajobrazowych (krajobrazy priorytetowe) i ograniczenie zmian w zasięgu obszarów o walorach przyrodniczych.

3.7 Oddziaływanie na klimat akustyczny

Część mieszkańców gminy narażona jest na hałas komunikacyjny, generowany przez drogę krajową KD 19 R granica państwa (Barwinek) – Rzeszów- Kuźnica Białostocka (granica państwa) i drogę wojewódzką Nr 886 łączącą drogę krajową KD 19 w Domaradzu z drogą krajową KD 28 w Zabłotcach przy granicy z Sanokiem. Dla obszarów narażonych na ponadnormatywny hałas akustyczny opracowany został „Program ochrony środowiska przed hałasem 2024-2028”. Program ukierunkowany na realizację długofalowych celów ochrony przed hałasem. Działania powinny być

podejmowane już na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tj. ustalenia te powinny dotyczyć w szczególności:

- strefowania funkcji terenu;
- obowiązku zastosowania urbanistycznych środków ochrony przed hałasem jak np. wały ziemne, ekrany akustyczne itp. jako warunek umożliwiający realizację obiektów chronionych przed hałasem i wibracjami;
- nieprzekraczalnej odległości pierwszej linii zabudowy od krawędzi jezdni, jeżeli realizacja urbanistycznych środków ochrony przed hałasem nie jest możliwa;
- określenia wymaganej izolacyjności akustycznej całkowitej [Rw, dB] przegrody zewnętrznej w przypadku gdy nie jest możliwe zastosowanie rozwiązań określonych w dwóch pierwszych punktach.

Program nie przewiduje działań inwestycyjnych na terenie Gminy Domaradz.

3.8.8 Oddziaływanie na ludzi

Ochrona oddziaływania na ludzi zostanie określone w planach miejscowych w zakresie:

- Ochrony akustycznej,
- Oddziaływania elektromagnetycznego linii wysokich napięć
- Emisji zanieczyszczeń powietrza,

W planie ogólnym obszary szczególnego zagrożenia powodzią ani obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych włączone zostały do strefy otwartej (SO). Projekt planu ogólnego będzie wpływał na poprawę warunków mieszkaniowych poprzez wprowadzenie nowych terenów zabudowy, a pośrednio na rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które poprawiać będą jakość życia.

3.8.9 Oddziaływanie na zasoby naturalne

Nie przewiduje się oddziaływania na zasoby naturalne.

3.8.10 Oddziaływanie na zabytki

W strefach wyznaczonych w projekcie planu ogólnego gminy znajdują się zabytki wpisane do rejestru zabytków, do gminnej ewidencji zabytków oraz strefy ochrony konserwatorskiej i stanowisk archeologicznych. Ochrona odbywa się poprzez ustalenie odpowiedniego profilu strefy oraz zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. Zapewnia to ich ochronę i ograniczenie oddziaływania niekorzystnych czynników. Na obszarze gminy Domaradz nie stwierdzono dóbr kultury współczesnej do ochrony. Ochrona zabytków przyczyni się do poprawienia walorów krajobrazowych terenów gminy, a przez to wzrostu-jej atrakcyjności.

3.8.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Uchwalenie projektu Planu Ogólnego Gminy Domaradz wpłynie korzystnie na poprawę jakości i wartości przestrzeni poprzez racjonalne jej planowanie, ochronę infrastruktury, rozwój gospodarki. Ustalenia planu dla stref zabudowy (SW, SJ, SU, SI) wpłyną pozytywnie na dobra materialne właścicieli nieruchomości położonych w ich zasięgu. Nie przewiduje się potencjalnie negatywnego oddziaływania na dobra materialne.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Przeznaczenia określone w strefach planistycznych wyznaczonych w projekcie planu ogólnego nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko.

5. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH ORAZ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Projekt Planu Ogólnego Gminy Domaradz przyjmuje rozwiązania najbardziej optymalne, uwzględniające cele ochrony środowiska ustanowione zarówno na poziomie krajowym, jak i na szczeblu lokalnym, przepisy prawne w zakresie ochrony środowiska, wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców. Zaproponowanie tzw. wariantu alternatywnego dla proponowanych ustaleń planu jest uwarunkowane obowiązującym stanem prawnym. Ponadto należy podkreślić, że projekt Planu Ogólnego Gminy Domaradz jest dokumentem planistycznym, który powstał na bazie kierunków rozwoju przyjętych w obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Domaradz. Z mocy prawa plan ogólny zastąpi Studium, więc należy uznać, że jest on alternatywą dla istniejącego dokumentu.

6. ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJA PRZYRODNICZA NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Projekt Planu Ogólnego Gminy Domaradz zawiera zapisy odnoszące się do zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji negatywnych wpływów na środowisko lub ludzi, w tym ustalenia dotyczące określonej strefy funkcjonalnej. Ustalenia projektu planu ogólnego charakteryzują się dużym stopniem uogólnienia, dlatego powinny być ponownie przeanalizowane i uszczegółowione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu potrzeb rozwojowych określonego obszaru gminy.

Analiza zapisów przyjętych w projekcie planu ogólnego wykazała, że generalnie zostały uwzględnione wymogi z zakresu ochrony środowiska, zawarte w obowiązujących przepisach prawnych. Uwarunkowania określone w opracowaniu ekofizjograficznym, wykonanym dla terenu gminy, są zbieżne z uwarunkowaniami analizowanymi dla potrzeb projektu planu ogólnego (Uzasadnienie), w szczególności w zakresie określonym w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Wyznaczenie stref planistycznych poprzedzone było analizą istniejących uwarunkowań, głównie w aspekcie minimalizowania lub unikania negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne i zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy. Pod uwagę brano takie czynniki jak m.in.: istniejąca struktura osadnicza, układ komunikacyjny, zasoby przyrodnicze oraz tereny ekologicznie cenne. Strefa otwarta (SO) w założeniu ma chronić tereny o wysokiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej, oraz o istotnym znaczeniu dla retencji wód (lasy). Zakaz zabudowy w tej strefie pozwoli na minimalizowanie zagrożeń powodzią i osuwaniem się mas ziemnych. Podział gminy na strefy planistyczne zapewnia harmonijne współistnienie terenów mieszkalnych, gospodarczych, rolniczych i przyrodniczych i jednocześnie pozwala na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko.

7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Analiza skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po uchwaleniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub wydaniu decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Plan ogólny jest prawem miejscowym, ale na jego podstawie nie można wydawać pozwoleń na budowę. Jest to możliwe wyłącznie na podstawie ww. dokumentów planistycznych niższego rzędu.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakłada na gminę obowiązek sporządzania, co najmniej raz w czasie kadencji rady gminy, oceny aktualności aktów planistycznych funkcjonujących na terenie gminy. Z tą samą częstotliwością wykonywana byłaby, więc analiza skutków realizacji postanowień planu. Należałoby zwrócić szczególną uwagę na realizację ustaleń w zakresie zachowania wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej ustalonej w planie.

W zakresie skutków oddziaływania na środowisko realizacji projektowanego zagospodarowania terenu, za wystarczający przyjmuje się system monitoringu państwowego realizowany przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W odniesieniu do przedsięwzięć, dla których wydano lub będą wydawane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach monitoring określony zostanie w decyzjach środowiskowych.

8. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko sposobu zagospodarowania terenu określonego w Planie Ogólnym Gminy Domaradz. Projekt planu ogólnego opracowany został na mocy ustawy Nr III.18.2024 Rady Gminy Domaradz z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania Planu Ogólnego. Dokument ten sporządzany jest w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, zm.).

Projekt planu ogólnego obejmuje obszar gminy w jej granicach administracyjnych i jest aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do opracowania planów miejscowych. Jest dokumentem określającym ramy przestrzenne rozwoju gminy. Dokument ten wskazywał będzie sposób zagospodarowania poszczególnych obszarów gminy zapewniający harmonijne współistnienie terenów mieszkalnych, gospodarczych, rolniczych i przyrodniczych i jednocześnie pozwala na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Obszar objęty planem podzielony, więc został w sposób rozłączny na następujące strefy planistyczne, które określone zostały w art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na terenie Gminy Domaradz wydzielone zostały następujące strefy planistyczne:

- a) SW - strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- b) SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- c) SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową,
- d) SU- strefy usługowe,
- e) SP – strefa gospodarcza,
- f) SI – strefy infrastrukturalne,

- g) SC -strefy cmentarzy,
- h) SN- strefy zieleni i rekreacji,
- i) SO - strefy otwarte,
- j) SK - strefy komunikacji.

Dla wszystkich wyżej wymienionych stref określone zostały podstawowe profile funkcjonalne, a dla większości z nich profile dodatkowe. Ponadto w projekcie planu ogólnego wyznaczone zostały obszary uzupełnienia zabudowy, w których możliwe będzie wydawanie decyzji o warunkach zabudowy. Dla każdej strefy z dopuszczoną zabudową określone zostały wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy, oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnych. Proponowane strefy planistyczne dopełniają już obecnie istniejącą tkankę osiedleńczą poszczególnych wsi, w tym zabudowy mieszkaniowej, usługowej, czy działalności gospodarczej, zapewniają także kontynuację ochrony i rozwój terenów zieleni i rekreacji. Szczególną uwagę poświęcono zachowaniu walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Przy wyznaczaniu stref planistycznych brano pod uwagę istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy, potrzeby rozwojowe gminy oraz specyfikę środowiska naturalnego terenu gminy.

Zabezpieczenie przed niekontrolowaną urbanizacją mogą zapewnić: strefa otwarta oraz strefa zieleni i rekreacji. Tereny rolne o wysokim potencjale produkcyjnym, w tym grunty rolne wysokich klas, obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, tereny lasów, tereny zadrzewione i zakrzewione na gruntach rolnych, tereny szczególnego zagrożenia powodzią i tereny osuwiskowe objęte zostały strefą otwartą. Strefa zieleni i rekreacji obejmuje tereny o potencjale przyrodniczym i krajobrazowym, sprzyjające zachowaniu różnorodności biologicznej i sprzyjające jednocześnie rozwojowi turystyki. Projekt planu ogólnego zakłada niewielkie zwiększenie terenów zabudowy, w wyznaczonych obszarach uzupełnienia zabudowy (OUZ) ściśle powiązanych z istniejącym zainwestowaniem. Wyznaczone obszary inwestycyjne nie ingerują w istniejące formy ochrony przyrody, a ich realizacja będzie miała ograniczony wpływ na lokalne ekosystemy.

Zakres merytoryczny prognozy określony został na podstawie art. 51 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prognoza zawiera część wstępną, w której zawarto informacje o przedmiocie celu, zakresie merytorycznym prognozy, oraz o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, oraz dwie zasadnicze części, pierwszą obejmującą charakterystykę istniejących uwarunkowań oraz drugą analityczną, odnoszącą się o oddziaływania ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska naturalnego. W prognozie dokonano charakterystyki obecnego użytkowania terenu, rzeźby terenu i warunków geologiczno-gruntowych, warunków wodnych, glebowych, zasobów surowcowych, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, lokalnego klimatu i klimatu akustycznego stanu powietrza atmosferycznego, a także dziedzictwa kulturowego. Zidentyfikowano potencjalne zagrożenia dla środowiska, w szczególności takie jak uszczelnienie powierzchni biologicznie czynnych, fragmentacja siedlisk przyrodniczych, ryzyko zanieczyszczenia wód i gleb w związku z realizacją przyszłych inwestycji, czy też zagrożenia takimi zjawiskami jak: powódzie, susze, czy osuwanie się mas ziemnych. Druga część Prognozy odnosi się bezpośrednio do zapisów projektu planu ogólnego. W tej części dokonano oceny wpływu oddziaływania ustaleń planu na poszczególne

komponenty środowiska przyrodniczego oraz dokonano oceny relacji ustaleń projektu planu ogólnego z ustaleniami innych dokumentów planistycznych. Kolejna część Prognozy charakteryzuje powiązanie ustaleń projektu planu ogólnego z innymi dokumentami, zwłaszcza nadrzędnymi wskazującymi cele ochrony środowiska. Cele ochrony środowiska określone w ww. dokumentach nadrzędnych w Planie Ogólnym Gminy Domaradz realizowane będą w sposób pośredni, natomiast sposób realizacji tych celów wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Cele ochrony środowiska określone w ww. dokumentach nadrzędnych w Planie Ogólnym Gminy Domaradz realizowane będą w sposób pośredni, natomiast sposób realizacji tych celów wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy o samorządzie gminnym oraz ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Prognoza dokonuje analizy skutków zapisów planu na środowisko przyrodnicze, społeczne i gospodarcze. Analiza wykazuje, że wpływ ustaleń projektu planu ogólnego na poszczególne elementy środowiska będzie przeważnie mało znaczący lub pozytywny. Tylko w dwóch przypadkach dotyczących wyznaczenia strefy komunikacyjnej i strefy gospodarczej wpływ ten określono jako znaczący.

Prognoza wykazuje, że realizacja projektu planu ogólnego jest zgodna z zasadami ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Wdrożenie planu sprzyjać będzie poprawie jakości życia mieszkańców gminy, zapewni rozwój infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej, chronić będzie cenne wartości przyrodnicze i kulturowe. Skutki środowiskowe realizacji ustaleń projektu planu ogólnego będą lokalne, których ograniczenie będzie możliwe poprzez odpowiednie zapisy planów miejscowych, regulacje prawne i działania minimalizujące potencjalne oddziaływania.

9. WYKAZ RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Domaradz na tle powiatu oraz gminy graniczące.....	2
Rysunek 2. Grunty zmeliorowane i ujęcia wód podziemnych.....	6
Rysunek 3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	8
Rysunek 4. Zagrożenie suszą	9
Rysunek 5. Gleby chronione	10
Rysunek 6. Obszary osuwiskowe	11
Rysunek 7. Obszary ochrony przyrody krajobrazy priorytetowe	16
Rysunek 8. Korytarze ekologiczne łączące sieć Natura 2000	18
Rysunek 9. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Domaradz	19
Rysunek 10. Średni dobowy ruch roczny (SDRR) na drogach krajowych i wojewódzkich w GPR 2020/21	29
Rysunek 11. Drogi główne na terenie województwa podkarpackiego, dla których opracowano strategiczne mapy hałasu	30
Rysunek 12. Zmniejszenie liczby osób dotkniętych znaczną uciążliwością hałasu (R=NHASMH-NHAPOH) w siatce kwadratów 500 x 500 m na terenie województwa podkarpackiego.....	32
Rysunek nr 13. Zabytki	33
Rysunek nr 14. Strefy planistyczne w POG Gminy Domaradz	37

10. WYKAZ TABEL

Tabela 1. Własność lasów na terenie gminy Domaradz.....	15
Tabela 2. Zestawienie zidentyfikowanych krajobrazów na obszarze gminy oraz ich klasyfikacja wraz ze wskazaniem zagrożeń i rekomendacji dla możliwości zachowania ich wartości.....	20
Tabela 3. Odcinki dróg krajowych na terenie gminy Domaradz objętych zakresem strategicznej mapy hałasu dla województwa podkarpackiego	31
Tabela 4. ... Odcinki dróg wojewódzkich objęte zakresem strategicznej mapy hałasu dla województwa podkarpackiego wraz z ich charakterystyką.....	31
Tabela 5. Opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem wyrażone wskaźnikiem LDWN i LN	31
Tabela 6. Ocena wpływu ustaleń projektu planu ogólnego na komponenty środowiska	46

11. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

1. Załącznik 1. RYSUNEK PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PLANU OGÓLNEGO GMINY DOMARADZ”

O Ś W I A D C Z E N I E

Oświadczam, że zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt 1 lit f. ustawy z dnia 3 października 2008 r. udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowisk oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112) spełniam wymagania zawarte w art. 74 a ust. 2 pkt 1 lit. d wyżej wymienionej ustawy, uprawniające mnie do sporządzenia prognoz oddziaływania na środowisko oraz raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Małgorzata Słupczyńska